

2018. évi KÓTA-díjak .....	3-9. oldal
Ünnepi Kodály hangverseny Szekszárdon ( <i>Kertész Attila</i> ).....	10. oldal
Magyar Kórusok Napja 2018 ( <i>P.B.</i> ) .....	11. oldal
Márkusné Natter-Nád Klára pályafutása ( <i>Köteles György</i> ).....	12-14. oldal
<b>NépZeneSzó</b> Cantare Necesse est! Énekelni szükséges ( <i>Dr. Gerzánics Magdolna</i> ) .....	15-16. oldal
Emlékbeszéd Kodály sírjánál 2019. Március 6-án ( <i>Dr. Szalay Olga</i> ) .....	16-17. oldal
Zeneszó 2018 - XXVIII. évfolyam .....	18. oldal
Egy kis technika 138. ( <i>Dr. Bruckner Adrienne</i> ) .....	19. oldal
Énekhangképzési ismeretek – Tanfolyam ( <i>Dr. Bruckner Adrienne</i> ) .....	19. oldal

## KITŰNTETÉSEK 2019. MÁRCIUS 15. ALKALMÁBÓL

### Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozata

**Kismartony Katalin** az ELTE Tanító- és Ovóképző Kar Ének-zenei tanszék docense,  
Wéber István Nőiakar karnagya  
**Maczkó Mária** népdalénekes, a Turai Bartók Béla Művelődési Ház művészeti vezetője

### A Magyar Érdemrend Tisztikereszt polgári tagozata

**Petrás Mária** népdalénekes, kerámikus művész, az MMA rendes tagja

### Magyarország Érdemes Művésze

**Dukay Barnabás** Erkel-díjas zeneszerző  
**Gráf Zsuzsanna** Liszt Ferenc-díjas karnagy  
**Pál István "Szalonna"** Liszt Ferenc-díjas népzeneész

### Erkel Ferenc díjat kapott

**Kelemen László** zeneszerző, a Hagyományok Háza főigazgatója

### Kossuth-díj

**Kátai Zoltán** énekmondó, zeneszerző részére a Kárpát-medence magyarságának összetartozás-érzését, nemzetudatát a régi magyar zene és irodalom népszerűsítésével, valamint a régi magyar krónikás énekek élményszerű megjelenítésével erősítő több évtizedes, példaértékű és hiteles történeti énekmondói pályafutása elismeréseként;

**Koltay Gergely** zenész, zeneszerző, szövegíró, a Kormorán zenekar alapítója és vezetője részére az ősi magyar monda- és dallamvilág felelevenítésével a hazai zeneművészet tradicionális értékeit egyszerre megőrző és továbbadó, sokoldalú alkotó- és előadóművészi tevékenysége elismeréseként;

**Selmecki György** Erkel Ferenc-díjas zeneszerző, karmester, zongoraművész, operarendező, érdemes művész, a Színház- és Filmművészeti Egyetem Színházművészeti Intézetének egyetemi tanára részére kivételesen sokoldalú művészi pályája, a vokál-szimfonikus, kamara- és kórusművek mellett számos nagy sikerű színpadi előadás és filmalkotás zenéjét is magába foglaló, nagy ívű zeneszerzői életműve, valamint magas színvonalú oktatói munkája elismeréseként;

**Sok szeretettel gratulálunk!**

# 2018. ÉVI KÓTA-DÍJAK

2019. január 20-án a Magyar Kultúra Napja tiszteletére rendezett hangversenyen került sor a 2004-ben alapított KÓTA-díjak ünnepélyes átadására.

A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA ezzel a kitüntetéssel köszöni meg azoknak a tevékenységét, akik hosszú ideje elkötelezetten szolgálják a magyar kórus és népzenei életet. 12 kategóriában adtunk át díjakat, karnagyoknak, kórusoknak, kórusénekeseknek, tanároknak, népzeneészeknek, nemzetiségi együtteseknek, mecénásoknak, zeneszerzőknek, valamint posztumusz kategóriában azoknak a kiváló kollégáknak, akik már nem lehetnek közöttünk.

Köszönjük valamennyi kitüntetett tevékenységét, az éneklő kö-

zösségekért végzett munkájukat, odaadó lelkesedésüket! Nagy kincs ez a mai világban, ezért külön gratulálunk, és további kitartást, sok örömet, zenében gazdag életet kívánunk mindenkinek!

Az ünnepi hangversenyen két kitüntetett énekar, egy népzenei együttes és két szólista közreműködött. Törő Gábor Hagyományörző Népdalkör - Püspökladány, művészeti vezető Hadházi Andrásné, Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium Bartók Béla Leánykara, karnagyok Rózsa Bernadett és Kertész Attila, Komlói Pedagóguskórus, karnagy Dr. Szabó Szabolcs, Németh Gábor citeraművész, Stix Mária énekes.

## MECÉNÁS KATEGÓRIA

### **BÖKÖNYI ANIKÓ, AZ EÖTVÖS10 VEZÉRIGAZGATÓJA**

Bökönyi Anikó az Eötvös10 vezérigazgatójaként szívügyének tekinti az énekkari rendezvények támogatását. Az Éneklő Ifjúság kerületi rendezvényeihez minden esetben biztosítja a helyszínt, a résztvevő énekkarok tagjait rendszeresen jutalomkirándulásban részesíti. Eddig legalább 200 gyermek számára tette lehetővé, hogy az éneklés mellett külön jutalomban is részesülhessenek.

### **CZIGÁNY SÁNDOR – ALSÓPÁHOK POLGÁRMESTERE**

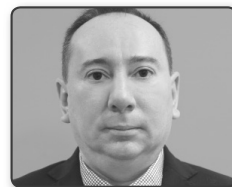
Gyerekkorától a közösség iránt elkötelezett, mindig szervező típusú zalai ember. 20 évig a megyei I. osztályban focizott. Megszokhatta a kitartó munkát, küzdelmeket, csapatjátékot. Diplomázott, 2002-ben bekerült az alsópáhoki képviselő-testületbe, négy évvel később polgármesterré választották. Alsópáhok első embere nem pusztán csak a pénzért végzi a nem nyolc órás napi munkát. Polgármesterként a falu mindenese. Ha kell, buszsofőrként sportolókat, népdalkört szállít, utat hengerel. Közösség- és településépítő munkáját elismerik. Két választáson sem volt kihívója. 9 év alatt 44 pályázatukból 38 nyert! „A vár ereje nem a falakban van!” A megszállott emberekkel együttműködve alkotnak sikeres csapatot. Czigány Sándor kulturális, zenei mecénatúra tevékenysége is példaértékű. Támogatja, elkíséri a település egyik zászlóshajójának számító, többszörös Aranypáva Nagydíjas Bodzavirág Népdalkört, segíti a KÓTA népzenei továbbképzéseket, Aranypáva Nagydíjas Gálaszintű minősítések színvonalas rendezését. A polgármester úr vallja: nincs szegény vagy gazdag ember, csak feladat van és szolgálat. Így az ajtaja mindig nyitva áll, a KÓTA rendezvényekre is.

### **MATYI ISTVÁN, MEZŐGAZDÁSZ, BÉKÉS-TARHOS**

Matyi István- mezőgazdász, növényvédelmi szaktanácsadó, aki 2013-ban megvásárolta a legendás békés-tarhosi zenepavilont és kastélyparkot. Szavai szerint: „... hosszú távú fennmaradásunkat, fejlődésünket a körülöttünk lévő gazdasági és társadalmi környezet együttes felemelésén keresztül érjük el.” Az elhanyagolt terület és épületegyüttes folyamatos rendbetételével, a kórustalálkozók támogatásával elévülhetetlen érdemeket szerzett a békés-tarhosi örökség felélesztésében, ezáltal a magyar zenekultúra örökségének ápolásában.

### **MÉZES RUDOLF – A CSEMADOK GALÁNTAI SZERVEZETE VEZETŐJE**

Mézes Rudolf, a CSEMADOK – a Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség egyik alelnöke, a nyugat-szlovákiai Galántán működő tagszervezet vezetője. 1969 óta háromévenként rendezik meg a felvidéki magyar énekkarok találkozóját, egyben minősítő versenyét, a Kodály Napokat, a rendszeres kórusünnep házigazdája Mézes Rudolf, aki nem csak a precíz szervezésről gondoskodik, de nagy figyelmet fordít a kisebbségben dolgozó együttesek anyaországi kultúrába való bekapcsolására, a szakmai konzultációkra is. Túlzás nélkül állítható, hogy a Felvidék kórusmozgalma vezetése alatt él és fejlődik!



## NÉPZENEI EGYÜTTES KATEGÓRIA

### **SZOLNOKI NÉPDALKÖR**

A Szolnoki Népdalkör 1969-ben, a pávaköri mozgalom kezdetén alakult Rohonczy Andrea kezdeményezésére, utána Vörös Lászlóné, majd Munkácsyné Danyi Zsuzsanna vezette az együttest. Ötödik éve Juhászné Antal Gabriella énektanár, a Sodrás Együttes prímása lett a csoport szakmai irányítója, A hatszoros Aranypáva-díjas, Nagydíjas Szolnoki Népdalkör a

város népzenei életének többgenerációs, kiemelkedő, legjelentősebb műhelye. CD-jük és dupla lemezük a népdalkör repertoárja mellett színvonalas keresztmetszete a Szolnokon működő népzenevel, népdallal foglalkozó együtteseknek is. A Vásárhelyi Pál Közgazdasági Szakközépiskola, Dr. Lengyel Erzsébet, megyei KÓTA titkár, és az Abanovák Agóra Kulturális Központ biztosítja a csoport működési terét. 2012-ben átvették a KÓTA Népzenei Stafétát, a Zenei Világnap Gálaműsorának szervezését. A fiatal tehetségek pályára állításában is eredményes a csoport. Kacsó Hanga Borbála népzenei pályafutása 11 évesen a népdalkörben indult. Az együttes magas színvonalú munkáját Szolnok Város Kulturális díjjal ismerték el. Az oklevelet átvette: **Juhászné Antal Gabriella** művészeti vezető



### **TÖRŐ GÁBOR HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET NÉPDALKÖRE - PÜSPÖKLADÁNY**

A 15 éve működő, a térségi hagyományok magas színvonalú, stílusos ápolásban elkötelezett együttes a helyi pártorviselet legszebb darabjaiban lép fel. Művészeti vezetőik voltak, a sajnálatosan fiatalon elhunyt, posztumusz KÓTA Díjas Ifj. Vígh Sándor, majd Víghné Szabó Ildikó, 2012-től a KÓTA Népdalkör-vezetői Tanfolyamot végzett Hadházi Andrásné. Az együttesnek példát adó egykori vezető tiszteletére évente megrendezik az Ifj. Vígh Sándor Emlékdíjas Versenyt, amely egyben KÓTA Népzenei Minősítő is. A "Ha felülök a fekete halomra..." c. CD-jükkel, hazai, határon túli és külföldi szerepléseikkel méltó hírvivői a magyar népzenenek. Püspökladány város életében is jelentős Népdalkör 2017-18-ban a KÓTA Zene Világnapi Népzenei Staféta büszke tulajdonosa, hírnevének öregbítője volt. Szakmai munkájukat a KÓTA 7 Aranypáva díjjal, 5 Aranypáva Nagydíjjal ismerte el. Elsők között vehették át az elmúlt év őszén az Aranypáva Nagydíjas Gálán az Olsvai Imre Díját. Az oklevelet átvette: **Hadházi Andrásné** művészeti vezető



## **NÉPZENEI KATEGÓRIA**

### **IFJ. HORVÁTH KÁROLY - ZALAEGERSZEG**

Népzeneész, énektanár, gyűjtő, kutató, Zala megye és a szlovéniai magyarság meghatározó népzenei szakembere, a népzenei élet szakmai segítője. Méltó követője a 13 ezer dallamot gyűjtő, népzene-kutató id. Horváth Károlynak, édesapjának, akinek hagyatékát rendezi, adja közre. A családi zenei örökség mellett szisztematikusan, átfogóan vizsgálja 1896-tól, a Néprajzi Múzeumban és a Zene-tudományi Intézetben található 40 szakember zalai gyűjtését is. Horváth Károly együtt nevelkedett édesapja gyűjtéseivel, kutatásaival. Általános iskolásként a népi hangszerek mellett zongorázni tanult, s a néptánc is fontos volt az életében. Fellépett, tanult népzenei fesztiválokon, találkozókön is. Ének-népművelő szakot végzett. Zalaegerszegen, a zeneiskola népzene tanszakán kezdett tanítani, ahol máig dolgozik. Levelezőn végezte el Nyíregyházán az ének-zene/népzene szakot, majd felkérést kapott a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem népzene szakán a zalai dalok tanítására. A KÓTA Aranypáva Népzenei minősítők szakmai zsűrijének tagja, sok együttes, tehetség felkarolója, tanára, népzenei képzések szervezője. A népzene az élete, ebbe született, ezt műveli, s tanítja.



### **MACZKÓ MÁRIA - TURA**

eMeRTon-, Magyar Örökség-, KÓTA Tanári-díjas népdalénekes. 1978-tól a Birinyi József alapította Józsefvárosi Népművészeti Műhelyben tanult, majd 1982-ben a Debreceni Zeneművészeti Konzervatóriumban végzett magánének szakon. A Népművészet Ifjú Mestere, 1986-tól tíz éven át a Magyar Állami Népi Együttes szólóénekes. Galga-menti népdalgyűjtéséből Rónai Lajossal könyvet jelentetett meg "Rózsát ültettem a gyalogútra" címmel. Gyermekjátékkört és népdalkört vezetett Domonyban, tanított az aszódi népzenei műhelyben, táborokban, hat éven át a Kartali Asszonykórus, tíz éven át a többszörös Aranypáva Nagydíjas Turai Énekmondók művészeti vezetője volt. Koncertezett, lemezt adott ki a Magyar Folk Trióval, a Tarisnyás, a Gajdos együttesrel, Széles András citerással, Szabó András előadóművésszel. Életútjáról Lőrincz Sándornak vallott portrékönyvében. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Népzene Tanszékének népi ének tanára. Népdalokból és egyházi népekekből összeállított műsoraival koncertezik, hirdeti kincset érő nemzeti örökségünket.



## **KARNAGYI KATEGÓRIA**

### **DR. FEHÉR ANIKÓ**

Dr. Fehér Anikó karnagy, népzene-kutató, szerkesztő, Párkai István és Szőnyi Erzsébet növendékeként végzett, a Zeneakadémián, habilitált doktor. A Sapientia Főiskola etika szakát is elvégezte. Megkapta a Népművészet Ifjú Mestere címet mint énekes, később a Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztjét. Hosszú ideig a Magyar Rádió, majd a Duna Televízió népzenei főszerkesztője volt. Jelenleg az MMA kutatóintézetének tud. munkatársa. A KÓTA népdalkör-vezetői tanfolyamának tanára, az Aranypáva Nagydíjas Gálaszintű Minősítések zsűritagja. A Kodály módszer nemzetközi terjesztésében is komoly részt vállal. Öt zenei és népzenei témájú könyv megírása fűződik nevéhez. Nagyon büszke rájuk, és élete legfőbb művének tekinti 3 gyermekét, akik a maguk területén mind tovább gondolják azt, amit ő elkezdett.



### DR. KISS CSABA MÁRTON

Dr. Kiss Csaba tanári és karnagy pályáját Miskolcon kezdte, tanított általános, zene-, és középiskolában is. 1990-től 8 éven keresztül a miskolci Forrás Kamarakórust irányította, mely együttessel több nemzetközi versenyen dobogós helyezéseket, ill. karnagy díjakat is nyert. 1997 óta Debrecenben él, ahol jelenleg a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola oktatója. Karnagyként részt vesz a Kodály Kórus munkájában is. A 2000 januárja óta működő Vox Antiqua Kamarakórus alapító karnagyaként több évtizede egyenletesen magas színvonalú művészi munkájával emlékezetes élményeket szerzett a közönségének. Az általa vezetett együttesekkel hazai és nemzetközi kórusversenyeken, fesztiválokon szerzett kiemelkedő eredményeket. Művészeti tevékenységéért részesül most KÓTA díjban. Az oklevelet átveszi: **Kiss Boldizsár**

### KOCSIS-HOLPER ZOLTÁN

Kocsis-Holper Zoltán az ifjabb karnagy generáció egyik kiemelkedő alakja. 2009-ben szerezte meg diplomáját a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem ének-zene tanár, karvezetés szakán. 2001 óta számos amatőr énekkar szakmai munkáját irányítja, jelenleg a Nemzeti Énekkar vezetőkarnagy-helyettese. 2015 óta tart karvezetés mesterkurzust AVIZÓ néven Sopronban, de többször hívták már külföldi kurzusokra is előadások tartására. A soproni Kórus Spontánusz, valamint a Budapesti Vass Lajos Kamarakórus élén a régebbi korok zenéjének és a kortárs kórusmuzsikának egyaránt avatott tolmácsolója.



## POSTUMUS KATEGÓRIA

### BISCHOF LÁSZLÓ - KARNAGY, ÉNEKTANÁR

a többszörös aranypáva nagydíjas Törökszentmiklósi Népdalkör és kórus vezetője. A Sárospataki Állami Tanítóképző Intézetben szerzett diplomát, majd történelem, ének-zene szakos tanári oklevelet az Egri Tanárképző Főiskolán. Általános iskolai, gimnáziumi tanár, igazgatóhelyettes, a Törökszentmiklósi Járási Városi Művelődési Központ igazgatója, Szolnok megye ének-zene vezető szakfelügyelője, a KÓTA Népzenei Szakbizottságának tagja. Elkötelezett karvezetőként iskolai énekkart, citera-együttest, a törökszentmiklósi Liszt Ferenc Pedagógus Kórust és az 1972-ben általa alapított, 11-szeres Aranypáva díjas, háromszoros Aranypáva Nagydíjas Törökszentmiklósi Népdalkört vezetett egy emberöltőn, 45 éven át sikeresen, szeretettel. Kiemelkedő zenepedagógusi, karvezetői munkáját elismerték Kodály Zoltán, Liszt Ferenc és Eötvös József Emlékéremmel, Törökszentmiklós Pro Urbe Díjjal, Kiváló Pedagógus címmel, Jász-Nagykun-Szolnok Megye Művészeti Díjával, Megyei Prima és Közönség díjjal, Törökszentmiklós Város Diszpolgári címével. Bischof László feladatának tekintette, alázattal szolgálta a „csak tiszta forrásból” származó magyar népdalok és népzene ápolását, megőrzését, megszólaltatását, a környék népzenejének kutatását, élményszerű, magas szintű tolmácsolását. Az oklevelet átvette: **Bischof Lászlóné és Dr. Bischof Zsolt**

### DR. DUKA-ZÓLYOMI EMESE KÖNYVTÁROS, POZSONY

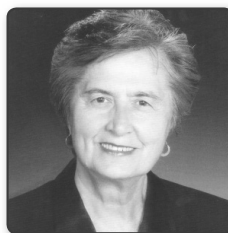
Duka-Zólyomi Emese muzikológus, karnagy, könyvtáros (1944 – 2017) 1979-ben szerzett oklevelet a pozsonyi Comenius Egyetem zenetudományi szakán, 1981-ben doktorált. 1969 és 2004 között a pozsonyi Egyetemi Könyvtár zenei kabinetjének vezetője, 1990 és 1997 között a nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem oktatója volt. A Szlovák Könyvtárosok Egyesülete zenei munkacsoportját vezette 18 éven keresztül. 1990-ben kezdeményezésére jött létre a Szlovákiai Magyar Zenebarátok Társasága, amelynek két évtizeden át volt elnöke. Több amatőr kórus alapítója és vezetője volt, ő alapította és szervezte a Kadosa Pál Zongoraversenyt, a Bartók Béla Zenei Találkozót és a Csengő Énekszó Gyermekek- és Ifjúsági Kórusok Országos Találkozóját. Rendszeresen tartott előadásokat konferenciákon, számos tanulmány, könyv és lexikon szerkesztése fűződik a nevéhez. Fő kutatási témái a hangszerkészítés, a zenei művek könyvtári gyűjtése, a szlovákiai magyar zenei élet voltak, szócikkek szlovákiai magyar és szlovák lapokban jelentek meg. Szerényen, mély szakmai alázattal, elhivatottsággal tette a dolgát évtizedeken keresztül. Az oklevelet átvette: **Duka-Zólyomi Attila**

### GÁL BÉLA FOTÓMŰVÉSZ, SZERKESZTŐ

Gál Béla évtizedeken keresztül a KÓTA egyszemélyes intézménye, nevesítetlen napszámosa, művésze, szerkesztője, nyomdása, stabil háttérzakembere, egyben a KÓTA főtítkárs felelős, Vadász Ágnes fizetetlen, szeretetteljes személyi titkára. Dokumentáló fotós, kottagrafikus, tördelő, szerkesztő, archívumépítő, kezelő, nyomdász, lapterjesztő, sofőr, anyagbeszerző, kreatív tervező, hátország, amely nélkül nem lehet stabil, eredményes a működés. A levegő, ami van, természetes. Csak hiánya esetén érezzük meg jelentőségét. Gál Béla 2018. július 5-től az égi kórusban folytatja harmóniát építő tevékenységét. Béla! Köszönjük a szeretetet, a derűt, a soron kívüli mindenkor megnyugtató megoldásokat, a KÓTA eredményeinek, műhelymunkájának, ünnepi pillanatainak emberöltőn keresztüli dokumentálását, ZeneSzó-s zenevilágra szóló krónikás közreadását. Az oklevelet átvette: **Vadász Ágnes**

### NÓGRÁDI LÁSZLÓ KARNAGY, A KÓTA TISZTELETBELI TAGJA

Nógrádi László (1930 - 2017) több mint 50 évet töltött el a karnagy, zenepedagógusi pályán. Főiskolai és gyakorlatvezető



tanárként szolféztanárok generációit nevelte ki, szakfelügyelőként, szaktanácsadóként mélyes empátiával, sok-sok hasznos tanáccsal segítette a kollégáit. Hosszú évtizedekig volt sikeres felkészítő tanára a zenei pályára készülő, felvételiző növendékeinknek. Tanítványai sokszor nyertek rangos díjakat az országos szolfézsversenyeken. Mindenki számára példaértékű volt a zenepedagógia iránti elkötelezettsége, hivatástudata. Ezzel egyidejűleg kiváló karnagy is volt, kórusaival több nemzetközi versenyen vett részt, díjakkal tért haza. Kollégái, növendékei, kórusainak tagjai mélyesen tisztelték, és őszintén szerették. Az oklevelet átvette: **Győriványi Katalin**



#### **UGRIN GÁBOR KARNAGY**

Ugrin Gábor (1932 – 2013) Liszt Ferenc és Bartók-Pásztory-díjas karnagy Gyulán született. Diplomáját 1959-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán szerezte középiskolai énektanár és karvezetés szakon. Tanított a Szemere utcai fiúiskolában, a Veres Pálné Gimnáziumban, a Bartók Béla Konzervatóriumban majd a Zeneakadémián. Pályafutása során számos énekkart vezetett (Csepeli Munkáskórus, Tatabányai Bányász Vegyeskar, Állami Énekkar, Fővárosi Énekkar). 1965-től haláláig az Ifjú Zenebarátok Kórusának a "Jeunesses"-nek volt a karnagya, 1978-tól haláláig a Magyar Kodály Társaság elnökségi tagjaként ápolta a kodályi örökséget. Munkásságát kilenc gimnáziumi tankönyv és kórusainak sok hanglemeze fémjelzi. Majd hat évtizedes pályafutása alatt énektanárok, karvezetők generációinak adta át Kodály Zoltán és Bárdos Lajos zenei és pedagógiai örökségét. Az oklevelet átvette: **Dr. Hegyi Zsuzsanna**



## **KÓRUS KATEGÓRIA**

### **KOMLÓI PEDAGÓGUS KÓRUS**

A Komlói Pedagógus Kórus négy évtizede működik alapító karnagyuk, Dr. Szabó Szabolcs vezetésével. Több mint 60 nemzetközi elismerést, első és nagydíjat mondhatnak magukénak, Európa számos országában koncerteztek nagy sikerrel, gyakran szerepelnek hazai és külföldi fesztiválokon, versenyeken. A kórus szívügyének tekinti a határon túli magyarsággal való kapcsolattartást. Az oklevelet átvettek: **Dr. Szabó Szabolcs** karnagy, **Dóró Tünde** elnök



### **PÉCSI KODÁLY ZOLTÁN GIMNÁZIUM BARTÓK BÉLA LEÁNYKARA**

A kórus 1973-ban, 45 évvel ezelőtt alakult ének-zene tagozatos gimnazista leányokból és 1975 óta a pécsi Kodály Zoltán Gimnáziumban működik. Célja a XX-XXI. századi magyar kórusmuzsika ápolása, benne Bartók és Kodály leánykari műveinek színvonalas bemutatása. Az együttes nemzetközi versenyeken számos rangos helyezést és különdíjat kapott. 1973 és 2012 között Kertész Attila, 2012 és 2017 között Rózsa Bernadett volt az énekkar karnagya. 2017 őszétől újra az alapító, Kertész Attila c. egyetemi docens, Liszt – Artisjus, KÓTA – díjas karnagy vette át az irányítást. Az oklevelet átvettek: **Kertész Attila és Rózsa Bernadett** karnagyok, **Béres Andrásné** elnök, **iskolaigazgató**



### **SZEGEDI BARTÓK KÓRUS**

A szegedi Bartók Béla Női Kar a szegedi Bartók Kórus utódaként 2006 decemberében Bartók Béla Női Kar néven alakult újjá Ordasi Péter vezetésével. Az együttes szándéka, hogy az új formában és összetételben is megőrizze a közel 40 éves hagyományt, amelyet Kardos Pál és Rozgonyi Éva neve fémjel. A Kórus több rangos nemzetközi díjat kapott, kilenc magyar szerző - részben nekik dedikált - műveinek ősbemutatója fűződik nevükhöz. Karnagyuk jelenleg Valkay Dávid. Az oklevelet átvették: **Ordasi Péter és Valkay Dávid** karnagyok, **Vesmásné Zákányi Ildikó** elnök



## **ZENEKARI KATEGÓRIA**

### **CSUTORÁS EGYÜTTES – TÁBORFALVI NÉPZENEI MŰHELY**

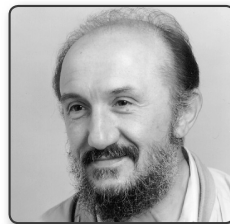
A fennállásának 40. évfordulóját ünneplő, Birinyi József által, a Táborfalvi Népzenei Műhelyben alapított, többszörös Aranypáva Nagydíjas, a Népművészet Ifjú Mestere, Kiváló Együttes népzenei kategóriában iskolát, módszertant teremtett. A Ki-Mit-Tud-ok történetében egyedüli teljesítménnyel az 1983-as és 1988-as versenyen is kiemelkedően szerepeltek. Számptalan hazai és külföldi sikeres koncerttel erősítették a magyar népzene hírért. Kiváló együtteseket alapítottak, vezetnek. 1985 óta rendezik meg az ország közepén a KÓTA-val közösen, a Kárpát-medencében legrégebben működő, sok tehetséget felszínre hozó komplex népművészeti, Csutorás Nemzetközi Népzenei és Néptánc Táborokat és a megújuló népzenei mozgalom tudatosodását, minőségi emelkedést szolgáló KÓTA Országos Zenekar- és Népdalkör vezetői Tanfolyamokat, amelyet - sokáig egyedüli képzési formaként - több mint 750-en végeztek el. A Csutorás Együttes szolgálja a mondást: **Örökségünk a ma élményével jövőnk alapja.** Az oklevelet átveszi: **Szabóné Nagy Annamária művészeti vezető**



## ÉLETMŰ KATEGÓRIA

### **DR. ERDEI PÉTER KARNAGY, EGYETEMI TANÁR – KECSKEMÉT**

Erdei Péter, Liszt- és Bartók-Pásztory díjas karnagy, a Magyar Köztársaság Érdemes Művésze 1968-ban szerezte meg középiskolai énektanár és karvezető diplomáját a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán. 1968-tól 1972-ig az Amerikai Egyesült Államokban dolgozott, a Boston melletti Wellesleyben az első amerikai Kodály Musical Training Institute társalapítója és tanára volt. Hazatérése után két évig a Zeneakadémia debreceni tagozatán tanított. 1974 óta a kecskeméti Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet tanára. Több mint három évtizeden át az intézmény főigazgatója volt. Emellett a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen 40 évig karvezetést tanított, továbbá vezető karnagya volt a Magyar Rádió Énekkarának és a debreceni Kodály Kórusnak is. 2006-tól a Zeneakadémia Alma Mater énekkarát vezette, majd 2010-ben megalapította az Új Liszt Ferenc Kamarakórust, és 2014 szeptemberéig művészeti vezetőként irányította az együttes munkáját. Számos kortárs magyar kórusmű bemutatójának rádió- és CD-felvételén működött közre. Vendégkarnagyként a világ több országában vezényelt, mesterkurzusokat és előadásokat tartott, gyakran vesz részt nemzetközi fesztiválok és versenyek zsűrijében. A Magyar és a Nemzetközi Kodály Társaság, a Bárdos Lajos Társaság tagja, a Capital University (Columbus, USA) díszdoktora, a Pekingi Központi Konzervatórium állandó vendégprofesszora. Kiemelkedő életművét, a KÓTA-iránti elkötelezettségét KÓTA-díjjal ismerjük el.



### **FEJÉR KÁLMÁN – SZATMÁRNÉMETI**

Fejér Kálmán karnagy, énektanár, népzene gyűjtő. Pártiumban, Szatmárnémetiben a megújuló népzenei mozgalm kezdetén, fiatal énektanárként tánczasi vonós zenekart hozott létre. A térség népdalait, népzenejét gyűjtötte, kiadta és kiemelkedő zenepedagógusként tanította. Csirák Csabával közösen 1992-ben indította a HAL Kárpát-medencei Népdaléneklési Versenyt, amelynek máig művészeti vezetője. Meghatározó szerepet töltött be a Kárpát-medence népzenei tehetséggondozásban. A Hal elődöntője és döntője volt elsőként a KÓTA Aranypáva Népzenei Minősítés első határon túli helyszíne. Fejér Kálmán zenepedagógusi, gyűjtő, népzenei életműve meghatározó, példaértékű.



### **DR. MÁRKUSNÉ NATTER-NÁD KLÁRA – SZERKESZTŐ**

Dr. Márkusné Natter-Nád Klára, a Magyar Kultúra Lovagja 1952-ben szerezte meg oklevelét a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Középiskolai Ének-zenetanárképző és Karvezetés szakán, 2017-ben vehette kézhez vasdiplomáját. Húsz évig tanított különböző iskolatípusokban, ifjúsági és öntevékeny felnőtt kórusokat vezetett. A Zenetudományi Intézet ösztöndíjasaként a XIX. századi magyar zenét kutatta. 1972-től a Tankönyvkiadó felkérésére 20 éven keresztül jelentek meg tankönyvek és különböző zenei tárgyú szakkönyvek szerkesztésében, ő gondozta az „Ének-Zene Tanítása” című módszertani folyóiratot is. Magyarországon és Európa szinte valamennyi országában számos előadást tartott a Kodály-módszer alkalmazásáról. 1993 óta szerkeszti „a Magyar Kodály Társaság Hírei” c. folyóiratot, a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA „ZeneSzó” c. lapjának szerkesztőbizottsági elnöke. Mindkét lapban több száz cikke jelent meg. Munkája elismeréseként Szerkesztői Nívó-díjban és Artisjus-díjban is részesült, 2016 januárjában Csokonai Vitéz Mihály közművelődési díjjal tüntették ki.



### **SZABÓ DÉNES KARNAGY – NYÍREGYHÁZA**

Szabó Dénes, a Nemzet Művésze, Kossuth-díjas, Liszt-díjas, Bartók-Pásztory és Magyar Örökség díjas karnagy 1969-ben szerzett diplomát a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán, ezt követően a nyíregyházi Kodály Zoltán Általános Iskolában kezdett tanítani. 1975-ben megalapította a Cantemus Gyermekekórust, amelyből a Cantemus Gyermekek, a Pro Musica Leánykar és a Cantemus Vegyeskar is kinőtt. A Cantemus kóruscsalád az eltelt évtizedek alatt több mint 50 nemzetközi versenyt nyert meg. Felléptek a világ számos országában, hangjukat hanglemezek, rádió- és televízió felvételek sora őrzi, számos kortárs mű bemutatója is a nevükhöz fűződik. Szabó Dénes gyakori meghívott vendégelőadó nemzetközi fesztiválokon, szakmai konferenciákon, rendszeresen tart mesterkurzusokat karvezetésről, kórushangképzésről, a Kodály-módszer alkalmazásáról. Ő a megteremtője a Cantemus Nemzetközi Kórusfesztiválnak is, amit 1994 óta két évenként rendeznek meg a nyíregyházi Kodály Zoltán Általános Iskolában. Kiemelkedő életművét szeretnénk a KÓTA-díjjal elismerni.



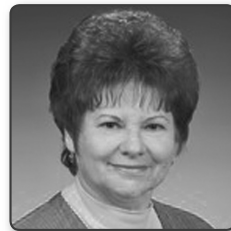
## TANÁRI KATEGÓRIA

### **BÁRDOSI ILDIKÓ - LISZT FERENC ZENEMŰVÉSZETI EGYETEM NÉPDALTANÁRA**

Dicsőszentmártoni születésű. 2015-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanári mesterképzési szakán okleveles népzene tanári (népi ének) diplomát szerzett, szakvizsgázott pedagógus, közoktatási vezető, etnográfusi és ének-zene tanár, a Népművészet Ifjú Mestere. Kérdemelte a Tehetséges Debreceni Fiatalokért Közalapítvány díját, a Csokonai-díjat, Magyarsáros díszpolgári címét, Pro Urbe Díjat Nyíradonyban. A hajdúböszörményi népzenei műhely, dalkör vezetője, több kiemelkedő együttes, tehetség felkarolója, szakmai irányítója, 2013-tól a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem népi ének tanára. 2018-ban a KÓTA Népzenei Szakbizottságának felkérésére a Népzenei Tagozat pávaköri és énekes szólistái-



nak szakmai vezetője. A KÓTA Aranypáva Népzenei Minősítők szakmai zsűrijének tagja, népzenei továbbképzések tanára. **HOVÁNSZKI JÁNOSNÉ DR. ÉNEKTANÁR, KARNAGY – HAJDÚBŐSZÖRMÉNY, DEBRECENI EGYETEM** 1973 óta dolgozik zenetanárként, karnagyként, 1978-tól a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karán oktatóként. Kiemelkedő zenepedagógus, aki az óvodapedagógus, kisgyermeknevelő, szociálpedagógus és gyógypedagógus képzésben nyújtott, illetve nyújt magas színvonalú szakmai teljesítményt. Kórusvezetői munkájának eredményeit „A kóruséneklés, mint a kórustagok személyiségének fejlesztése a permanens nevelés folyamatában” címmel PhD dolgozatában összegezte. Szakmai tevékenysége példaértékű kollégái és fiatalabb oktatók előtt. 1978 óta vezeti a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar leánykarát, amellyel folyamatosan aktívan részt vállalt és vállal a helyi kulturális életben, a régió zenei rendezvényein, az Óvó- és Tanítóképző Főiskolák Országos Kórusversenyein, s az Éneklő Ifjúság és az Éneklő Magyarország hangversenyein. A hazai szerepléseken túl többször fellépett az énekkarral külföldön is.



**HRASCHEK KATALIN ÉNEKTANÁR, KARNAGY**

1978-ban szerezte diplomáját a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Középszolnoki énektanár- és karvezetőképző tanszakán. 1981 és 2018 között a budapesti Kós Károly Ének-zene Emeltszintű Általános Iskola tanára, és a Kós Gyermekkar karnagya. Kórusával rendszeres szereplők voltak kerületi és országos szintű kórusrendezvényeken, több ízben készítettek rádió-, ill. CD-felvételt is, Európa számos városában léptek fel. Tanítási óráit számos alkalommal látogatták külföldi vendégtanárok, akik a gyakorlatban kívánták megvalósulva látni Kodály zenepedagógiai módszerét. Tanítványaival rendszeresen tartott bemutató órákat az Esztergomi Nyári Egyetem Kodály Kurzusán, illetve külföldi csoportoknak tartott előadásokat. Tanított az ELTE TFK Zenei tanszékén és a Zeneakadémián is. 2003 óta a KÓTA Ifjúsági Énekkari és Zenepedagógiai Szakbizottságának vezetője. Munkáját 2007-ben Artisjus díjjal ismerték el, 2017-ben pedig Budapest–Hegyvidék Önkormányzatának Eletmű díjával jutalmazták.



**TÖRÖK ATTILÁNÉ DOLINKA ÉRZSÉBET - BÁRDOS LAJOS ÉNEK-ZENEI ÁLTALÁNOS ISKOLA TAPOLCA**

1970-ben kapott matematika – énekzene tanári diplomát a Szegedi Tanárképző Főiskolán, és ez évben került Tapolcára az akkori 1. számú Általános Iskolába ahol pedagógusi pályája végéig dolgozott. Minden igyekezetével azon munkálkodott, hogy a gyerekek, aztán később a rábizott felnőttek szeressék és műveljék a zenét és a művészeteket. 1991-ben megalakította a Tapolcai Kamarakórust, amely ma is meghatározója Tapolca kulturális életének. Kezdeményezésére iskolája felvette Bárdos Lajos nevét, cselekvő szervezője, tevékeny résztvevője volt mindig a Bárdos Iskolák kórustalálkozóinak, a mára hagyománnyá vált Cecília-napi és karácsonyi hangversenyeknek.



**ZENESZERZŐ / ZENEÍRÓ KATEGÓRIA**

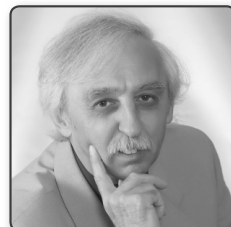
**FEKETE GYULA ZENESZERZŐ**

Fekete Gyula Erkel és Bartók-Pásztory díjas zeneszerző, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Zeneszerzés Tanszékének tanszékvezető tanára, tudományos és nemzetközi rektorhelyettese valamint a Színház- és Filmművészeti Egyetem óraadó oktatója. Zeneszerzői diplomáját a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen szerezte, majd az Egyesült Államokban a chicagói Roosevelt Egyetemen mesterfokozatot, a Northwestern Egyetemen doktori fokozatot szerzett. 1997 óta a Zeneakadémia oktatója. Tagja az Európai Kulturális Alapítványnak és a Magyar Zeneszerzők Egyesülete elnökségének. Zeneszerzői életműve rendkívül sokrétű, szinte minden műfajban komponált. A gazdag repertoárból is kiemelkedik A megmentett város című operája, amely 2000-ben az államalapítás ezeréves ünnepségére kiírt operapályázaton az egyfelvonásos kategória győztese volt, és amelyért Artisjus díjban részesült. Excelsior! című operáját a Liszt-bicentenáriumon mutatták be, komponált többek között a Debreceni Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny, a Magyar Állami Operaház és számos együttes felkérésére.



**DR. HORVÁTH GÉZA SZAKÍRÓ, KARNAGY**

Dr. Horváth Géza matematika–földrajz szakon végzett Nyitrán a Konstantin Filozófus Egyetemen, ahol kisdoktori címet is szerzett. Több helyen tanított (Garamszentgyörgy, Nagyöved), majd 1984-től nyugdíjazásáig (2014) a zselizi alapiskola tanára volt. 1979-től 1984-ig a Zselizi Magyar Tannyelvű Gimnázium Leánykarát vezette, 1978 óta tagja, 1983 óta krónikása a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusának. Alapító karnagya a zselizi Franz Schubert Vegyeskarnak és Gyermekkarnak. 1992-től 2001-ig tagja volt a bécsi székhelyű Franz Schubert Intézetnek. 1976-tól publikál szakkikkeket a matematika és a zene oktatásának köréből, tankönyveket fordít és ír. Énekkari, iskola-történeti, pedagógiai, matematikai, nyelvművelői, zenei témájú írásokat publikál a szlovákiai magyar



## KÓRUSÉNEKES / KÓRUSTITKÁR KATEGÓRIA

### ARATÓ LÁSZLÓ – PÉCSI BARTÓK BÉLA FÉRFIKAR

Arató László megszakitás nélkül, 50 éve tagja a Bartók Béla Férfikarnak. Lelkiismeretes hozzáállásával a legnehezebb időkben is lelkesítője volt a kórus tagságának. A Bartók Béla Férfikar minden egyes jelentős nemzetközi sikeréből kivette a részét. Ma is biztos pontja a próbáknak, népszerű személyiségével nagy segítségére van a kórus vezetőségének a generációs különbségek áthidalásában. Kitartása, hűsége, példaadás a fiatalabb generációk számára.



### KONCZ LÁSZLÓ – TISZAKÉCSKE

Gyerekként Mezőnagymihályon, Bakos József citerakészítő zenekarában ismerkedett meg a népzenevel. Az életre szóló szerelem mélyült a tiszakécskei citeratáborokban, ahol többek között Pribojszky Mátyas segítségével fejlesztette tudását. Hamarosan citeraoktatóként dolgozott, majd 1994-től Urbán Zoltán irányításával a táborok szervezésben, népzene irányú elköteleződésében is részt vállalt. Az 1997-ben alapított, kezdetektől közhasznú státuszú Tisza-Folk Alapítvány kurátoraként, majd 2010-től elnökeként 13 népzenei tábor, számtalan színvonalas népzenei rendezvény szervezését, lebonyolítását végezte. Kiemelkedők voltak a KÓTA-val közösen lebonyolított népzenei minősítők, amelyeken számtalan együttes és szólista kapott jelentős szakmai segítséget további munkájához.



### KÖSZEGI GYÖRGY – DOMBÓVÁRI KAPOS KÓRUS – 48 ÉV

Köszegi György az agrárgazdasági ágazat Tolna – Baranya megyei képviselője, a fennállásának 45 éves jubileumát az elmúlt évben ünneplő DOMBÓVÁRI KAPOS KÓRUS titkára. Ének – zene tagozatosként, 48 évvel ezelőtt kezdett kórusban énekelni, a Kapos kórusnak 30 éve tagja és 28 éve titkára. Titkári munkáját az áldozatkészség, a tagok iránti empátia a kiváló kommunikációs és szervezőkészség jellemzi.



### LÉGRÁDI FERENC – BUDAPESTI LANTOS KÓRUS 50 ÉV

Légrádi Ferenc, a Budapesti Lantos Kórus énekes, 1968 óta megszakitás nélkül az énekkar és elődei tagja. Nagyszerű énekes, kiváló közösségi ember, a kórus iránti elkötelezettsége, hűsége, a művek ismerete, szakmai és emberi magatartása például szolgál a többi kórustag számára. Megalakulása óta, 22 éve a Lantos Rezső Emlékalapítvány kuratóriumi elnöke, az Alapítvány számos fiatal karnagynak adott és ad ösztöndíjat.



## NEMZETISÉGI KATEGÓRIA

### NÉMETH TIBOR – NAGYMÁNYOK

Németh Tibor Nagymányokról az egyedüli professzionális, stílusos, művészi játéku német koncertterás Magyarországon. A korábbi német citerajáték hagyományának hazai átmentője. Énektanár, több kiemelkedő német és magyar gyermek és felnőtt kórus, népzenei együttes tanára, művészeti vezetője. A KÓTA és a Landesrat Német Nemzetiségi minősítésein a legmagasabb fokozatokat, aranypáva Nagydíjat, Arany Rozmaring díjat ért el szólóban, duóban és az általa alapított, vezetett együtteseivel. Zene-pedagógusi, együttes vezetői, előadói és a magyarországi német hagyományokat ápoló, színvonalasan átadó tevékenysége példaértékű, kimagasló.



### A BUDAPESTI SZLOVÁK TANNYELVŰ GIMNÁZIUM SZIVÁRVÁNY ÉNEKEGYÜTTESE

Az iskolában 1990 óta működik a hagyományápoló LIPA Szlovák Folklóregyesület, melyben a táncegyüttes mellett tagja az éneklő csoport is. Az éneklő lányok Kosár Bartalos Ágota vezetésével feladatuknak tekintik a szlovák népdalok éneklését, népszerűsítését. Több alkalommal vettek már részt a KÓTA országos minősítő hangversenyén, az Országos Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat országos minősítőjén. Eredményük mindig Országos arany, és ARANY PÁVA minősítés. Európa több országában szerepeltek. 2018-ban részt vettek a Budapesti Tavasz Fesztivál a Pesti Vigadóban megrendezett hangversenyén, melyen a Magyarországon élő nemzetiségek közül a V4-ek tagországainak kultúracsoportjai mutatkoztak be. Az oklevelet átvette: **Kosár Bartalos Ágota** művészeti vezető



### A GYŐRI AKORD LENGYEL KAMARAKÓRUS

Az Akord Lengyel Kamarakórus 2007-ben alakult a lengyel népdalok éneklése, hazai népszerűsítése céljából. Tagjai a Győrbe betelepült lengyelek és néhány magyar barátjuk, akik feladatuknak tekintik a lengyel népi kultúra hagyományainak ápolását. Tagjai a KÓTA-nak és a Jan Sobieski Kulturális Egyesületnek. A nemzetiségi kultúra ápolásáért Győr Megyei Jogú Város "Nemzetiségekért" kitüntetését kapták meg. 2018-ban részt vettek a Visegrádi 4-ek Magyarországon élő nemzetiségeinek a Budapesti Tavasz Fesztivál Gálájának a Vigadóban tartott hangversenyén. Az elmúlt évben az országos minősítő hangversenyen Arany Páva minősítést kaptak. Művészeti vezetőjük Csirszka Konrádné, harmonikán Birkásné Sej Edit kíséri az énekkart. Az oklevelet átvette: Csirszka Konrádné művészeti vezető.





# ÜNNEPI KODÁLY HANGVERSENY SZEKSZÁRDON

Magyar Kórusok Napja 2018

Öröm volt belépni a szekszárdi Művészetek Háza gyönyörű termébe, ahol sugárzó arcok, lázasan készülődő fiatalok, nagyszerű hangulat fogadta a nagyszámú közönséget. A Magyar Kórusok Napját a Szekszárdi Gárdonyi Zoltán Református Együttes kezdeményezte és szervezte Naszladi Judit tanár-karnagy kitűnő vezetésével. Az adventi hangulatot megalapozták Lemle Zoltán Csokonai Vitéz Mihály Alkotó-díjas református lelkipásztor magvas gondolatai, áhítata. Kertész Attila a Magyar Kodály Társaság elnöke a Mester küldetéséről beszélt, a kodályi elvek érvényességéről, a nem örökölhető kultúráról, melyet minden nemzedéknek újra és újra meg kell szerezni magának. Ezt teszik az itt éneklők, az itt szereplők és a felkészítő tanárok, karnagyok, akik felvállalták a küzdelem terhét és vállukra vették a „kodályi örökséget”- ezzel a gondolattal fejezte be köszöntőjét Kertész Attila.

A gondolatokra stílusosan szólát meg Händel dallama: Örvendj Világ! Nagyszerű hangzással örvendeztetett meg bennünket a Szekszárdi Gárdonyi Zoltán Református Együttes Naszladi Judit szuggesztív vezényletével. Kiemelkedő volt műsorukból Bárdos Lajos: Az Úr érkezése, Kodály Zoltán: Fölszállott a páva és Gabriel Faure: Jean Racine éneke című művek megszólaltatása. Kierlelt szót hallottunk Ócsai Annamáriától, orgonán Lozsányi Tamás működött közre. Ágostonné Béres Kornélia nagyszerű fuvolajátéka, méltó partnerrel, Lozsányi Tamással színesítette a kórushangversenyt: John Rutter – Suite Antique-Aria.

A Garay János Gimnázium Német Nemzetiségi Kamarakórusa német népdalfeldolgozásokkal, a szokott jó hangulatú, stílusos énekléssel szórakoztatta a közönséget Keller Antal kiváló harmonika játékaival, Naszladi Judit vezetésével.

Örömmel köszöntöttük a nagy múltú vendégkórust, a Makkai Gézáné vezette Bajai Liszt Ferenc Énekkart, akik plasztikus hangzásukkal, érzékeny szép megoldásaikkal tették emlékezetessé fellépésüket. Kiemelkedően sikerült Kodály Zoltán remekműve a Szép könyörgés, Balassi Bálint versére és a John Leavitt: Missa festiva-ból a Festival Sanctus. Közreműködtek: Dankó József (zongora), Kubán



Loránd (hegedű) és Csallóközi Krisztina, Kuti Józsefné, Típszicsné Batta Ibolya énekes szólisták.

A koncertet a több hazai és nemzetközi versenyt nyert Pécsi Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnázium Laudate Leánykara fejezte be Havasi Gábor vezényletével. Nagyon szép ívű műsorral, a gregoriántól Kodály Háy János című daljátékából elénekelt Intermezzo tételig lepték meg a közönséget. Külön értéket jelentett a Bartók mű nagyszerű előadása. Az ifúsági együttes érett hangzása és karnagyának muzikalitása nagy közönség sikert aratott. Szólót énekeltek Tóth Anna és Varga Viktória, zongorán közreműködött Hodozsó György.

A Kodályra emlékező hangverseny méltó befejezése volt az összkar előadásában a megható átéltséggel megfogalmazott remekmű, az Esti dal, Havasi Gábor vezényletével.

*Kertész Attila*

# MAGYAR KÓRUSOK NAPJA 2018

2018. december 14-15-16.

A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége - KÓTA 1991 óta minden esztendőben Kodály Zoltán születésnapján, december 16-án ünnepli a Magyar Kórusok Napját. A 2017-es jubileumi évben lehetett először csatlakozni az ünnepléshez saját szervezésű koncertekkel, és a 2018-as felhívásra is több tucat énekkar jelentkezett, akik 2018. december 14. és 16. között tartandó hangversenyükön Kodály-művet is énekelve tisztelegtek együtt a Mester előtt.

A KÓTA központi rendezvénye Kecskeméten volt, 2018. december 16-án, vasárnap 17 órai kezdettel a Kodály Iskola dísztermében, itt az alábbi énekkarokat lehetett meghallgatni:

Antanténusz Gyermekkar (karnagy: Szegedi Ildikó)  
 Vox Antiqua Kamarakórus (karnagy: Kiss Csaba)  
 Amadeus Kórus (karnagy: Réger Mónika)  
 Aurin Leánykar (karnagy: Durányik László)  
 Cantus Nobilis Kórus (karnagy: Laczkó János)



MAGYAR KÓRUSOK NAPJA  
 DECEMBER 16

## További résztvevők:

Amicorum Vegyeskar (karnagy: Szabó Balázs Szabina)  
 Andante Kamarakórus (karnagy: Karnizsné Hócza Zsuzsanna)  
 Andor Ilona Ének-Zenei Általános és Alapfokú Művészeti  
 Baptista Iskola Kicsinyek Kórusa  
 (karnagy: Lőrinczné Horváth Marianna)  
 Andor Ilona Gyermekkar (karnagy: Tamási Kinga)  
 Ars Musica Kórus (karnagy: Vereckei Attila)  
 Balassagyarmati Dalegyelet (karnagy: Ember Csaba)  
 Bárdos Lajos Vegyeskar (karnagy: Róth József)  
 Budapesti Lantos Kórus (karnagyok: Gerenday Ágnes,  
 Szarka Tamás)  
 Budaörsi Sapszon Ferenc Kórus  
 (karnagy: Krasznai Gáspár)  
 Camerata Nőiakar (karnagy: Orosz-Pál József)  
 Cantilena kóruscsalád (karnagy: Kovácsné Fódi Krisztina)  
 Cantus Agriensis Kórus (karnagy: Gergely Péter Pál)  
 Ciszterci Szent Alberik Kórus (karnagy: Varsányi István)  
 Contrapunto Kamarakórus (karnagy: Jakobey Márton)  
 Csornai Bárdos Kórus (karnagy: Horváth József)  
 Das Felchen Német Nemzetiségi Gyermekkar  
 (karnagyok: Nagy Ibolya, Saltzer Géza)  
 Deák Ferenc Általános Iskola, Kiss Bálint Református  
 Általános Iskola Zengő Gyermekkórusa, Koszta József  
 Általános Iskola, Szent Erzsébet Katolikus Általános  
 Iskola és Óvoda összevont kórusa  
 (karnagyok: Vajdáné Balogh Ida, Farkas Márta, Molnár  
 Henrietta, Nagyné Doba Katalin)  
 Egri Érseki Fiúkórus (karnagy: Schmiedmeiszter Szilvia)  
 Erdősongás Kiskórus (karnagy: Bisztriczki Zoltán)  
 Érsekvadkerti Pedagóguskórus (karnagy: Gyimesi László)  
 Esztergomi Balassa Bálint Vegyeskar  
 (karnagy: Udvardyné Pásztor Ágnes)  
 Eszterházi Károly Egyetem Kórusa  
 (karnagy: Kabdebó Sándor)  
 Fazekas Gyermekkar (karnagy: Balásné Molnár Ildikó)  
 Fazekas Kicsinyek Kórusa (karnagy: Margitai Noémi)  
 Felsőgallai Német Nemzetiségi Dalkör  
 (karnagy: Saltzer Géza)  
 Filiae Solaris Nőiakar (karnagy: Deményi Sarolta)

Galántai Kodály Zoltán Daloskör (karnagy: Józsa Mónika)  
 Harmónia Énekegyüttes (karnagy: Kaizerné Kuti Eszter)  
 Heimatklang dalkör (karnagy: Pfeiferné Takács Hajnalka)  
 Horváth Mihály Gimnázium Leánykara  
 (karnagy: Szerb Zsuzsanna)  
 Kiss Bálint Református Általános Iskola Kórusa  
 (karnagy: Farkas Márta)  
 Kiss Bálint Református Iskola Tanári Kórusa  
 (karnagy: Farkas Márta)  
 Kőbányai Szent László Kórus  
 (karnagy: Somogyváry Ákos)  
 Lautitia Kóruscsalád (karnagy: Nemes József)  
 Mithras Pedagógus Énekkar (karnagy: Karsai Péter)  
 Móra Ferenc Általános Iskola Gyermekkara  
 (karnagy: Saltzer Géza)  
 Musica Beata Kórus (karnagy: Bokorné Forró Ágnes)  
 Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Magyar Kórusa  
 (karnagy: Józsa Mónika)  
 Nyúli Falukórus (karnagy: Spissichné Gesztesi Zsófia)  
 Padragi Bányász Férfikórus Egyesület  
 (karnagy: Kanyárné Grünvald Petra)  
 Pilinszky János Általános Iskola Gyermekkara  
 (karnagy: Spissichné Gesztesi Zsófia)  
 Sárberki Általános Iskola Ének-kara  
 (karnagy: Vakán Szilvia)  
 Sarlós Boldogasszony Kórus (karnagy: Török Andrea)  
 Szent Anna templom Szkolája (karnagy: Nagy János)  
 Szentesi Bárdos Lajos Vegyeskar (karnagy: Nagy János)  
 Szentirmay Elemér Vegyeskar  
 (karnagy: Horváthné Kemény Tünde)  
 Taksonyi Vegyes Dalkör  
 (karnagyok: Kéryné Mészáros Mária, Kéry Mihály)  
 Tatabányai Madrigálegyüttes (karnagy: Saltzer Géza)  
 Tokaj Város Vegyeskara  
 (karnagy: Pásztor Istvánné)  
 VME Vass Lajos Kórus  
 (karnagyok: Bárd Judit, Szűcs Dániel)  
 Zöldalma Zenede Kórus  
 (karnagy: Hamar Éva)

P.B.

## MÁRKUSNÉ NATTER-NÁD KLÁRA PÁLYAFUTÁSA

Budapesten született, soknemzetiségű – a Felvidékről való szü-  
lőktől, apai ágon Tübingiából elszármazott német, illetve Zólyom  
megyei szlovák – családból. Édesapja a Besztercebányai és Selmec-  
bányai iskolaévei után Budapestre jött egyetemre, tanulmányai az  
első világháború után félbemaradtak, katonai szolgálatot teljesít,  
hadifogságba esik, ahonnan csak 1920-ban térhetett haza. A család  
akkor már csehszlovákiai lakos, ő Budapesten telepedett le, itt nősül.  
Író-újságíró, botanikus. Az 1920-as évek végén az akkori családnév-  
magyarosítási elvárásoknak megfelelően változtatta a (német) Natter  
nevet Natter-Nád alakra. Klára már ezt a nevet öröklö.

Gyerekkorának nyarait a Felvidéken töltötte, így sok személyes  
tapasztalatra tett szert, főként a Szepességben, ezen a három nemze-  
tiségű – magyar, német, szlovák – vidéken, megismerte mindhárom  
nép karakterét, beszél mindháromnak a nyelvét. Meghatározó korai  
élménye a természet közelsége, a tátrai hegyvidék, az erdő, az utazás  
csakúgy, mint a művészet, a család baráti köréhez tartozó festők,  
szobrászok, irodalmárok inspiráló szellemi közege, az otthonában őt  
körülvevő műtárgyak látványa és a zene vonzása.

Odahaza magyarul beszéltek, Klárát a Monarchia időszakának  
egyik kiváló német tannyelvű iskolájába, a Damjanich utcai Né-  
metbirodalmi iskolába járaták (ahol korábban a gyermek Karinthy  
Ferenc, később az olimpikon Székely Éva is tanult). Édesapja újság-  
író lévén, szabadjegye volt a Nemzeti Színházba és az Operába, így  
fordult Klára érdeklődése ez idő tájt az éneklés és az opera világa  
felé. Bűvöletbe ejtette Kodály Hány Jánosa. Zongoratanárával a köte-  
lező penzumok után jutalmul gyakran játszottak négykezest, többek  
között operarészletek zongoraátiratait. Felső tagozaton később hí-  
ressé vált egyházzene-sz-énektanárai voltak: Weltler Jenő, majd Kapi-  
Králik Jenő, rajzolni és a képzőművészeti alkotások ismeretére Roisz  
Vilmos tanította. Klára 14 éves korától a zsámbéki tanítóképzőben  
folytatja tanulmányait, a svájci anyaházzal rendelkező Keresztes Nő-  
vérek jól felszerelt iskolájában, ott szerez 1948-ban tanítói oklevelet.  
Zsámbékon alapozza meg szélesebb zenei műveltségét, addigi néme-  
tes neveltetése után tanítóképzős énektanárától, Pódör Bélától tanul,  
életében először, magyar népdalt; zongoraórán Bartók és Kodály  
népdalfeldolgozásait játssza, az orgonajátékban is gyakorolja magát.

1948-ban felvételt nyer a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola  
középiskolai énektanárképző szakára, mesterei között tisztelheti  
többek között Ádám Jenőt, Bartha Dénest, Bárdos Lajost, Szabolcsi  
Bencét, Vásárhelyi Zoltánt, Wehner Tibort és a gyakorlati tanítást  
oktató Szőnyi Erzsébetet. Egy évig Pécsi Sebestyennél orgonalecké-  
ket is vehetett. Natter-Nád Klára munkásságának egészét ismerve  
bizton állítható, a legfontosabb, az életre szóló tapasztalatot a Zene-  
akadémián Kodály Zoltán népzeneórái jelentették a számára. Hogy  
jobban elmélyüljön a magyar folklór (általa csak később megismert)  
világában, diplomájának megszerzése, 1952 után még látogatta Jár-  
dányi Pál népzeneóráit. Egykori tanárainak neve ma már fogalom;  
néhányukkal később is munkakapcsolatba került, Szabolcsi Bencé-  
vel, Szőnyi Erzsébettel, utóbbtól kapja a felkérést 1994-ben a Kodály  
Társaság lapjának szerkesztésére.

Bárdos Lajoshoz hamarosan családi szálak is fűzik, hiszen Márkus  
Miklós, akivel Klára, tanulmányai befejeztével, néhány év múltán  
összeköti életét, Bárdos legjobb barátjának, egykori cserkésziszt-



Rómaifürdői otthonában, Szőnyi Erzsébettel, 2010.

társának, a Szellő zúg távol, alszik a tábor... szöveg-  
költőjének a fia.

Natter-Nád Klára pályafutásának a tanulóévekre  
következő, húszéves periódusa az iskolai, zeneisko-  
lai és zenei általános iskolai tanítás, az alsófokú ok-  
tatás-nevelés világában a katedra oldaláról történő  
sokirányú személyes tapasztalatszerzés időszaka.  
Izabella utcai, utóbb az Andrássy út 68. szám alá  
költöző iskolájának nagy fiúkorusával a Zeneaka-  
démia is szerepeltek, tanítványaiból zenekart meg  
nagysikerű zenés színjászó szakkört szervezett.  
Egy következő állomásként nyolc éven át tanított  
az első budapesti ének-zenei általános iskolában,  
a Lórántffy Zsuzsanna útiban, a mai Marczbányi  
téri Kodály iskola elődjében. Lórántffy-beli ka-  
marakórusával rendre hívják rádióba, televízióba,  
filmgyárba. A Várkonyi Zoltán által rendezett Egri  
csillagok című film drámai erejű templomjelene-  
tében (mikor Cecey Éva keresi elrabolt gyermekét  
a litániázó nép között) apáca-kosztümben maga is  
szerepel, vezényel.

Még a Lórántffy iskolában töltött évek alatt kezd  
meg zenetörténeti kutatómunkáját, melyet a Zene-



50 éves osztálytalálkozó az egykori „Lórántffy”-ban, 2014.

(Ma: Budapesti Baár Madas Református Iskola.)

tudományi Intézet megbízásából 1971-től 1987-ig folytat. XIX. századi hazai zenei folyóiratok anyagát dolgozza fel, magyar és német nyelvű napi- és hetilapok, a Pester Lloyd és a Vasárnapi Újság zenei utalásait kartonozza, jelentősebb írásait, zenekritikáit kivonatolja; zenés színjátszásra vonatkozó adatokat gyűjt a Hölygfutár, Kelet, Kolozsvári Közlöny és a Zenészeti Lapok hasábjairól.

A sokoldalú általános- és zeneiskolai tapasztalatszerzés éppúgy, mint a tudományos kutatómunka – visszatekintve – előkészületnek bizonyult Márkusné Natter-Nád Klára számára a Tankönyvkiadónál 1972-től 1992-ig végzett munkájához, szakmai pályafutása e második húszéves periódusának „főtémájához”. A Tankönyvkiadó felelős szerkesztőjeként száznál is több kiadvány: általános- és középiskolai, óvónőképzős, tanító- és tanárképző főiskolai tankönyvek, tanári kézikönyvek, zenei szakkönyvek gondozója. Olyan szerzőkkel dolgozott együtt, mint Dobák Pál, Frank Oszkár, Ittész Mihály, Kalmár Márton, Kelemen Imre, Kovács Sándor, Laczó Zoltán, Lantos Rezsőné, Lukin Lászlóné, Lukin László, Róbert Gábor, Szabó Helga, Tegzes György, Ugrin Gábor, Vikár László. A kiadványok közül csak néhányat kiemelve, említsük itt Mohayné Katanics Mária Bartók és Kodály-kórusokat karvezetői szemszögből elemző munkáit, Szőnyi Erzsébet Kodály Zoltán nevelési eszméiről és XX. századi zenei nevelési irányzatokról írott könyveit, Falvy Zoltán Magyar zenetörténeti összefoglalását, Bárdos Lajos: Írások népzeneinkről című, már posztumusz megjelent tanulmánygyűjteményét, valamint Pécsi Géza új szemléletű zenei-pedagógiai kézikönyvét (Kulcs a muzsikához). A tankönyvekhez munkatársként nyert meg zenetörténeteket: Dobszay László, Komlós Katalin, hogy a könyvekben közölt zenetörténeti összefoglalások a tudomány naprakész eredményeit a legmagasabb szakmai színvonalon közvetítsék; továbbá képzőművészeket: Kass János, Richly Zsolt, a velük kialakított munkakapcsolatnak köszönhető, hogy az illusztrációk nemcsak önmagukban szépek, hanem zenei-pedagógiai értelemben is láttatók.

Időben előre ugorva, nyugdíjas – ám továbbra is sokoldalúan aktív éveiben – maga is vállalkozik tankönyvírássra: mikor 1992-ben az Ungvár utcai Hajós Alfréd két tannyelvű általános iskola tanára lesz, érzékeli a hiányt és Kodály-konceptiójú, de német dalanyagra alapozott énektankönyveket készít, kevés magyarzó szöveggel, annál több kifejező ábrával. Ezek a kiadványok eddig három kiadást, átdolgozást értek meg és már munkafüzetrel is kiegészültek. Az Ungvár utcai iskolától, az énektanítástól ugyan nyolc év után, 2000-ben megvált Márkus Miklósné, ám kórusversenyek zsűritagjaként vagy -elnökeként továbbra is szolgálja a magyarországi német nemzetiségi kultúra ügyét.

Tevékenységi köreit felsorolni is nehéz. Óvónői szakközépiskolák szakmai értekezési elnöke országsherte. Hat éven át óraadó a Budapesti Tanítóképző Főiskola (utóbb ELTE Tanító- és Óvóképző Kar) esti tagozatán, ahol az ének-zene szakcsoport hallgatóinak tanítja a tantárgypedagógia, szolfézs-zeneelmélet és karvezetés tárgyakat. Az 1980-as, 90-es években egyik előadója a TIT által szervezett Esztergomi Nyári Egyetem (hivatalosan: Dunakanyar Művészeti Nyári Egyetem) elnevezésű nemzetközi zenepedagógiai tanfolyamnak. Tankönyvbemutatókat és a Kodály-pedagógiáról szóló előadásokat tart Európa számos országában, szakmai úton járt Ausztriában, Németországban, Svájcban, Csehszlovákiában, Dániában, Finnországban, Norvégiában, Romániában, Törökországban. Negyedszázadon át előadója a Fidula osztrák-német Ifjúsági Zenei Kiadó nyári továbbképzéseinek, illetve a Sport und Kultur csoport programjainak. Meghívásuknak egészen 2017-ig eleget tett.

Márkus Miklósné „harmadik alkotói korszakát”, 1992-től, nyugalmomba vonulásának évétől számíthatjuk, amelynek immár negyed-



A „Landesrat” Minősítő Kórustalálkozó zsűrijében Fódi Krisztinával, Városlőd, 2018.

századot meghaladó tevékenységét a sokasodó társadalmi megbízatások és az újságírás fémjelzik leginkább. Tagja a KÓTÁ-nak, tagja és elnökségi tagja is a Magyar Kodály Társaságnak.

A Bárdos Lajos Társaságnak alapítása óta – rövid megszakítással – tevékeny munkatársa, Lukin László örökébe lépve főtítkára, és a Társaság rendezvényeinek műsorvezetője.

Zenei szakírói majd lapszerkesztői tevékenysége még 1977-ben indul, Az ének-zene tanítása című módszertani folyóiratnál; később munkatársa, szerkesztőbizottsági elnöke a Zenesónak. Immár 25 éve szerkesztője, majd főszerkesztője A Magyar



A német Sport & Kultur-csoporttal, Hofgastein, 2013.



A IV. Országos Kodály Zoltán Kamaraének-találkozó zsűrijében, Marczibányi téri Kodály-iskola, 2016. április 23.

(Balról jobbra: Puskásné Ispán Franciska, Somorjai Paula, Márkusné Natter-Nád Klára, Rozgonyi Éva, Kodály Zoltánné.)



Ivasivka Mátyással a Bárdos Emlékmúzeumban, 2010.

Kodály Társaság Híreinek. Az újságírás, ismeretterjesztés Klára asszonynak újszólván apai öröksége, hiszen Natter-Nád Miksa aranytollas újságíró, népszerű rádiós, tudományos ismeretterjesztő könyvek és tudománytörténeti dolgozatok szerzője volt.

Márkus Miklósné, szakírói, lapszerkesztői munkájával, a zenésztársadalom iránti missziót teljesít. A fővárosban újszólván minden, a kórusmozgalom vagy a zenei nevelés ügyéhez kötődő rendezvényen jelen van, és „helyszíni tudósítások” sorában számol be az ország és a Kárpát-medence zenei eseményeiről, hangversenyekről, megemlékezésekről, konferenciákról.

Csupán a Zeneszó utóbbi tíz évfolyamából harminc vidéki, illetve határon túli települést sorolhatnánk, ahonnan tudósított; a jegyzék a szerzőnek Az Ének-zene Tanítása, valamint A Magyar Kodály Társaság Hírei című periodikákban megjelent írásait is figyelembe véve jelentősen bővülne. Vegyük még számításba: a települések legtöbbször visszatérő vendég. Nem üres udvariaskodás tehát Klára asszony mindmáig megőrzött mozgékonyágáról beszélni. Zeneéletünk régebbi és közelebbi múltja tárul fel az általa bemutatott helyek, témák és személyek sokaságában. Ismét csak a Zeneszó címsoraiból kiemelve néhány nevet: Borlói Rudolf, a „vidéki városaink zeneéletét” gazdagító pedagógus-zeneszerző; Guttman Mihály, az erdélyi kórusmozgalom legendás alakja; Pócsonyi Mária, a Bárdos Társaság egyik alapítója; Szabó Csaba, a Marosvásárhelyről Szombathelyre áttelepült tudós zeneszerző; Szakáll Lászlóné dunakeszi énektanár, zeneiskolaalapító; Szathmáry Károly hajdúszováti kántortanító, az első Kodály Kórus vezetője; Páter Tamás Gergely Alajos, a budai Kapisztrán Kórus egykori karnagya – ők és sokan mások, akiknek portréját Natter-Nád Klára megrajzolja, munkásságát széles körben megismerteti. Említhetnénk még együtteseket és intézményeket, mint a szombathelyi Berzsenyi Dániel Vegyeskar vagy a Bárdos Lajos nevét viselő iskolák és kórusok egyre gyarapodó sora.

Szerkesztői tevékenységének szép eredménye öt önálló kötet, A Magyar Kodály Társaság Hírei öt különszáma, közülük kettőnek írója is: Kodály Zoltán nevét viselő iskolák és kórusok, 2008, valamint Kodály Zoltán ábrázolások a képzőművészetben, 2017. Ez utóbbi, 81 műalkotás reprodukciójával, egyfajta képzőművészeti summája a Hírek Márkus Miklósné által szerkesztett eddigi 88 számának. A Hírek évfolyamait átlapozva meggyőződhetünk róla, a szerkesztőnek a költészet is fontos, az egyes lapszámokban Csukás István, Csoóri Sándor, Fodor András, Illyés Gyula, Szepesi Attila, Weöres Sándor verseivel találkozunk az olvasó, hogy legutóbbi (a Kodály Társaság alapításának 40. évfordulójára megjelent) kiadványa ismét Csukás István strófaival, Klára asszony felkérésére, ez alkalomra született költeménnyel méltassa Kodály Zoltánt („Negyven éve örizzük őt”).

Márkusné Natter-Nád Klára, munkásságáért, számos díjban és kitüntető címben részesült. Pozsgay Imrétől 1981-ben vette át a „Szocialista Kultúráért” kitüntetést, amelyet „a lakosság korszerű műveltségének, szocialista tudatának és művészeti ízlésének kialakításában (...) átlagon felüli eredményt elérő személyeknek” ado-



Csokonai-díj átvétele Hoppál Péter államtitkártól, Pesti Vigadó, 2016. január 21.

mányozhatott annak idején a kulturális miniszter. Jóllehet a 'szocialista tudat' homályos fogalom, a kitüntetés tartalma világos. A Magyar Tudományos, Üzemi és Szaklapok Újságíróinak Egyesülete a „szakújságírás terén elért kiváló eredményekért” 2004-ben Szerkesztői Nívódíjban részesítette. 2006-ban elnyerte a KÓTA zeneírói díját; 2010-ben a „Zenei kultúra fejlesztése érdekében kifejtett életművéért” a Magyar Kultúra Lovagja címet; 2016-ban Balog Zoltán, az Emberi Erőforrások



A Vasdiplomát átadja dr. Vigh Andrea rektor, Régi Zeneakadémia, 2017. szeptember 3.

minisztere adományozta számára a Csokonai Vitéz Mihály alkotói díjat.

Vasdiplomáját 2017-ben veszi át Vigh Andréától, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektor-asszonyától.

2019. január 20-án pedig a KÓTA életmű-díjának átadása jelzi a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége elismerését, Márkusné Natter-Nád Klára asszonynak „a KÓTA érdekében kifejtett önzetlen és magas színvonalú tevékenységéért, a magyar zenekultúra és a Kodályi örökség ápolásáért.”

*Köteles György*

# NépzeneSzó

NÉPDALKÖRÖK, PÁVAKÖRÖK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESEK OLDALA

"Szép magyar ének"

„CANTARE NECESSE EST! - ÉNEKELNI SZÜKSÉGES!  
- HIRDETHETNÉNK MA MAGYARORSZÁGON.”

(Erdélyi Zsuzsanna „Ajánlás”-ából)

*A jó sorsom akarta, hogy kezembe kerüljön egy csodálatos könyv, amit én mindjárt el is neveztem – eredeti címe mellett –, zenei Bibliának. Mert átfogó, precíz, mindenre kiterjedő, és mindennap kézbe kellene venni, hogy egy darabja se maradjon ki ismereteinkből és örömszerző lehetőségeinkből.*

Dr. Béres József a szerző. Igen, nem tévedés az a Béres József, akinek az édesapja hosszú-hosszú évek munkája után megalkotta a Béres cseppet, az emberek reményére és gyógyulására. Am az



egészségért való küzdelem, a megtalált lehetőségek továbbfejlesztése folytatódott a családban, s ma már egész skálája van e névvel fémjelzett termékeknek.

Sok cikk szólt már arról, hogy a zene gyógyít. Szinte már közhelyé vált ez a mondás., de milyen szerencse, hogy jelen esetben e két dolog, vagyis a kémiát felhasználó gyógyítás és a zene, az ének, a tánc szeretete találkozik, és mindannyiunk örömeire egyesül.

Az ifjabb Béres József szeret és tud is énekelni, elhatározta, elmegy a gyökerekhez (főleg Erdélybe), felkeresi a még létező adatközlőket, s azokat a híres és kevésbé híres gyűjtőket, akik életüket e tudomány-nak szentelték s ő olyat alkot, amit előtte senki: mást! Mindannyian ismerjük pl. a Magyar Népzene Tára csodálatos köteteit, meg a különböző régiók, települések, vagy tematikailag összeállított kiadványok példányait, de egy olyan átfogó művet, amelyben minden műfaj megtalálható, uram bocsá' még a műdal is, olyat nem. Célja nem kizárólag a népdalok keresése volt, hiszen azt már megtették mások, hanem az ének szeretete, a dalolás, bár ehhez néha bátorság is kellett. Bátorság, mert mi zenei sznobok, elfogadjuk, ha csárdást táncolnak egy műdalra, de nem fogadjuk el, ha éneklük azt.

Béres József kötetben találunk ebből is, abból is. Így indokol a szerző: „ez a daloskönyv azért született, hogy elvigye a családokba, baráti társaságokba, közösségekbe, az éneklés örömét”

Először csupán egy csokorra valót kívánt megjeleníteni, közreadni. de aztán a kívánság, a bőség, a munka szépsége, egyre többet hozott felszínre, amit közzé kellett tenni. Ennek megfelelően, 2009 és 2016 között két kötet, és a hozzá tartozó CD született. Am az igény egyre nőtt hála Istennek, mert nemcsak az énekek bővültek, hanem készült egy gyönyörű szép film is, a bővített kiadású, összesített könyv mellett, 2018-ban. Mennyivel szegényebbek lennénk, ha ez nem lenne...

A sokoldalú könyv tartalmaz gyermekdalokat, játékokat, népdalokat, balladákat, mulatós- és katonadalokat, zeneszerzők által alkotott énekeket, valamint az ún. egyházi nép- és ugyancsak ismert szerzők dalaiból, a római- és a görögkatolikus, továbbá a protestáns énekekből is.

Érdekes a könyv időrendisége, hiszen megtaláljuk a reneszánsz kor dalait, pl. a történelmet idéző nagy dalnok, – Tinódi Lantos Sebestyén – 1553-as szerzeményét. A gyűjtők között természetesen, Kodály Zoltánt, Bartók Bélát és a ma élőket is fellelhetjük. A könyv végén található térkép 1913-at mutat, ami tehát a Trianon előtti időket is magában foglalja. Persze ez a helységnevek írásánál mutat nagy különbséget, őrizve kicsit a múltat, mert eredeti névvel kerültek a kiadványba...

Pontos leírását kapjuk a gyermekjátékok vagy dalok funkciójának éppen úgy, mint a gyűjtőt, a gyűjtés helyét, sőt, a később megtalált szövegek variálódásaira való utalásokat, vagy éppen a különböző

helyeken történt aktualizálódást is. Minden ott van angol nyelven is, így a daloskönyv még értékesebbé válik akkor is, ha a magyar dalok szépségét, szimbolikáját egy nyelven sem lehet teljes mértékben megérteni, megérezni. A mi zenei anyanyelvünk igazán egyedülálló.

A szerzőt neves szakemberek segítették, hogy a szakszerűség teljes legyen mind a könyvben mind a filmben. Ilyenek: Kallós Zoltán, Almási István, Bereczky János, dr. Bubnó Tamás, Dombóvári János, dr. Erdélyi Zsuzsanna.

De térjünk vissza a kötethez kapcsolódó, - Petényi Katalin és Kabay Barna által készített - filmhez, amelynek operatőrei: Pap Ferenc, Tóth Zsolt, Csukás Sándor és Havasi József. Steadicam operatőr Pap Dénes, vágó Szalai Károly, gyártásvezető Markó Judit.

Ha az ének, a zene gyógyít, akkor a szép látvány csak erősíti a lelket abban, hogy az élet szép, élni érdemes. Csodálatosak az erdélyi hegyek, a természetbe viszi az embert, a legelésző állatokkal. Na és amit Válaszúton látunk Kallós Zoltán életét, munkáját dicséret gyűjteményében, az egészen különleges. Kézimunka van sok helyen, de ilyen, amelyben a falusi ember lelke, színpompája, egyszerűségében is gazdagsága benne van, az sehol. És akkor még nem is beszélünk a nyári táncházakról, zenei táborokról, hiszen a filmben abból is ízelítőt kaphatunk. Nem lehet meghatódás nélkül szemlélni, amikor Béres József Kallós Zoltánnal vagy éppen Mari né-



nivel énekel. Méltó egymáshoz a könyv és film, örök életű, örökbecsű mindkettő.

„A tűznek nem szabad kialudni!”

(Móricz Zs. és még sokan mások)

Hát nem is fog, mert az egész család énekel, és Merse már húzza a talp alá valót.

A borítólapon Nagy Ferenc: Galambos díszdoboz című, 1972-ben készült munkája látható.

A kötet a Béres cégcsoport saját tulajdonában lévő AKOVITA Könyvkiadó Kft-nél jelent meg 2018-ban, a Dürer Nyomda Kft (Gyula) munkájaként. Szerkesztő-editor: Béres Klára

*Dr. Gerzanics Magdolna*

a Vass Lajos Népzenei Szövetség egyik szakmai vezetője



## EMLEKBESZÉD KODÁLY SÍRJÁNÁL 2019. MÁRCIUS 6-ÁN

**Elhangzott 2019. március 6-án Kodály Zoltán halálának 52. évfordulóján a Farkasréti temetőben.**

**A Magyar Kodály Társaság nevében szeretettel köszöntöm mindazokat, akik eljöttek, hogy tiszteletüket tegyék Kodály Zoltán sírjánál, halálának 52. évfordulóján. Külön is köszöntöm, aki utolsó évtizedében társa lehetett: Kodály Zoltánné Péczely Saroltát, tiszteletbeli elnökünket. Köszöntöm Kertész Attila elnököt, B. Horváth Andrea társelnököt, az elnökség megjelent tagjait és az egyes szervezetek, kórusok koszorúzó képviselőit.**

A Magyar Kodály Társaság nemrégiben kerek 40. évfordulóját ünnepelte. A 40-es bibliai szám: Izrael 40 évig vándorolt a pusztában, mielőtt az ígéret földjére léphetett. Jézus 40 napig böjtölt mielőtt nyilvános működését megkezdte. Most pedig éppen a 40 napos nagyböjti időszak első napján vagyunk az egyházi év szerint, amely Krisztus kereszthalála és feltámadása ünnepével, a Húsvétal zárul. Itt továbbszöhetném a gondolatot, hogy mit is hozott számunkra ez a 40 év, de én most a Biblia említése ürügyén inkább arra a Kodályra szeretnék emlékezni és emlékeztetni, akiről ritkán esik szó: a hitvalló, az istenhitből erőt merítő és erőt felmutató Kodályról.

Ha Kodály két, világszerte leggyakrabban előadott művét említenénk, akkor az egyik talán a Stabat Mater nemesen egyszerű és ihletetten szép kórusa, a másik pedig a pásztói népdalra írt kórusműve, az Esti dal lenne, amelynek kéziratán címként még az áll: Esti ima. A Stabat Matert Kodály 1898-ban, 16 éves korában komponálta, még

kéziratban, spontánul terjedt el, és vált közismertté külföldön is. Hitéről ugyan Kodály nemigen beszélt, azt mégis tudjuk, hogy a nagyszombati években kapott olyan életre szóló hitélményt, ami az 1903-al bezárólag született 7 egyházi művét is ihlette. Ezek: a három Ave Maria, amiből kettő elveszett, a Stabat Mater, a Mária mennybevételét ünneplő Assumpta est Maria, az elveszett mise-töredék és az ihletettségekben a régi nagy mesterekével vetekedő szépségű, kétkórusos Miserere-tétel (1903).

Ma arra a Kodályra emlékezem és emlékeztetek, aki zeneszerzők generációit nevelte fel Palestrina művészetén. Arra a Kodályra, akit egyik első gyűjtőútján mélyen megérintett a körülvevő táj színeinek vizuális élményén átsűrődő húsvéti körmenet hangja, a mozsárlövésekkel kísért Feltámadt Krisztus énekével; aki a mélyen hívó Zrínyi Miklós művét szózatként komponálta meg; aki az ugyancsak hívó Rákóczi Ferencről készült kantátát írni; aki kórusművében az általa sokat tanulmányozott Esztergomi-mise szerzőjét szólítja meg; aki népével Szent István hitének erejéért fohászokodik; aki az Esztergom alatt hősi halált halt Balassi Bálint szavaival könyörög Istenhez és aki Lengyel László

ló (vagy Szent László) népét a Magyarok Nagyasszonya elé állítja, a Boldogasszony kiskertjébe, ahol tudja, ha „kérve kérjük, adván adják”, vagyis: „aki zörget, annak ajtót nyitnak”.

Arra a Kodályra szeretnék emlékezni és emlékeztetni, aki akár alkalmas, akár alkalmatlan, a legkeményebb párt-időkben is bibliai hasonlatokkal él beszédeiben, aki a bibliai zoltározó ember hitét, Istenbe vetett bizalmát fogalmazza meg újra és újra, a zoltárfeldolgozásaiban; aki a Nagy Háborút követő országcsönkítés, a vörös diktatúra és a személyes meghurcoltatás napjai után a Psalmus Hungaricusban fordul Istenhez hatalmas erővel, és akinek az idegen megszállás, a holokauszt fenyegettségében feldolgozott Adventi énekét nehéz elvonatkoztatni az időktől, amelyben született.

Arra a Kodályra emlékezem, aki Jézushoz hasonlóan szent haraggal fordul az Isten házában kufarkodók, az Istent deszakralizálók, Isten dolgait fogyasztóisággá alacsonyító kereskedők, árusok ellen.

Arra a Kodályra szeretnék emlékezni és emlékeztetni, aki maga is beáll a Karácsonyi pásztortánc egyszerű pásztorai közé, és aki csatlakozik a vízkereszt királyok ajándékozó hódolatához. Arra a Kodályra, akinél ez nemcsak szólam, hiszen maga is ajándékozó volt, ajándékozott pénzt, lakást, állást, hivatást, amire szükség volt. Akinek megbízásából Nádasi Alfonz atya hónapról hónapra listányi címet látogatott végig, kézbesítve a rászorulóknak Kodály Zoltán tárgyiasult szeretetét.

Arra a Kodályra emlékezünk, aki a II. világháború pincében töltött, rettegéssel teli napjaiban a Missa Brevis komponálásából merített vigasztalást, és bemutatásával lelkierőt adott az Operaház pincéjében rekedt művészeknek is.

Arra a Kodályra emlékezem, aki mellé szívesen csatlakozott sé-



táján a képzőművész Konok Tamás az 50-es évek fullasztó légkörében, mert mint mondta, „addig is biztonságban éreztem magam.” Arra a Kodályra emlékezünk, aki vissza merte utasítani Révai József kérését, hogy az Isten nevével kezdődő himnusz helyett másikat írjon; akire Aczél György megjegyzi: „... az ő nacionalizmusa, klerikalizmusa, kispolgári nézetei sok gondot okoznak nekünk.”; aki élet-halál kérdésekben Rákosival, Kádárral, a kor rettegett politikusaival levelezik, és akiről Keresztury Dezső megjegyzi, hogy „Rendkívül bátor ember volt, de azért volt olyan rendkívül bátor, mert sokszor vácogva volt az. Ennek nemegyszer lehettem tanúja.”

Arra a Kodályra emlékeztetek, aki a maga hírnév utáni vágyát teszi félre, amikor látja, hogy most a gyermekruha-varrás, a palatáblára-rajzolás ideje van itt, amikor látja, hogy téglát hordani, kubikolni kell, és mindezért nem várt halált vagy köszönetet. Számunkra a legnagyobb ajándéka azonban ön maga volt, hiszen szeretett népe felemeléséhez ajándékozta oda magát, méricskélés nélkül, s mondott le a sokak által választott külföldi érvényesülésről.

Arra a Kodályra emlékezem és emlékeztetek, aki a legmagasabb rendű érzést, a halált is fontosnak tartotta kifejezni Isten felé, „halát adni mindenért” Sík Sándor szavaival és az Egyház egyik legrégebb és legszebb magasztaló énekével, a Te Deummal, ami vulkán erejével tör az égig.

Arra a Kodályra szeretnék emlékezni és emlékeztetni, akitől nem volt idegen a templomban az Oltárszentség előtti időzés, és aki ötféle zenei stílusban fogalmazta zenére Szent Tamás csodálatos Úrnap himnuszának versszakait. Aki Európa gregorián központjait végigjárva tanulmányozta az Egyház legősibb zenéjét, mert mint mondta: „nem tudta elviselni, hogy éppen a gregoriánban, mint az Egyház leghivatalosabb stílusában ne legyen biztos tudása.” S akit Szabó Polikárp a regensburgi dómban látott graduáléval a kezében, amint “Olyan elmélyülten nézte a kottát, mint aki tanulta imádkozik, vagy imádkozva tanul.” Aki Nádasi Alfonzzal rózsát küldetett Solemnes-be, a gregorián tudományos vizsgálatát kezdeményező egykori Solemnes-i apát, Dom André Mocquereau sírjára, hogy így fejezze ki tiszteletét.

A mi dolgunk ma az, hogy magunk számára is kérjük az ő hitének erejét, hogy ismerjük fel gazdagságunkat, tudjunk kérni és elfogadni, főként pedig adni, akár kérés nélkül is. Merítsünk erőt mi is abból, hogy ezeket a műveket minél többet énekeljük.

A Magyar Nemzetet jelképező nőalak Kodály Zoltán sírján arra a kodályi életműre támaszkodik, amely a hit kösziklájára épült. Az ezen az alapon álló Kodály-életműből meríthetünk mindenkor mi is biztonságot, erőt és jövőbe vetett reményt.

Ez a mi örökségünk.

*Dr. Szalay Olga*

A Magyar Kodály Társaság társelnöke



# ZeneSzó 2018 - XXVIII. évfolyam

<b>Bruckner Adrienne</b>		<b>Kertész Attila</b>		<b>Szesztay Zsuzsa</b>	
Egy kis technika 134., 135., 136	19/5, 19/6, 19/7	Elhunyt Ittész Mihály	2/3	Zenés ötletek – Országos Zenepedagógiai Konferencia	
<b>Brückner Huba</b>		„Éneklő Ifjúság” – Ifjú énekesek örömnépe Szekszárdon	13/3	2018. január 25.	10-11/2
Emléktábla avatás Bárdos Lajos szülőházán	11-12/3	In Memoriam Ittész Mihály (1938-2018)	3/4	<b>Szigetiné Horváth Zsuzsanna</b>	
<b>Fehér Anikó</b>		Kodály Zoltán és tanítványai	3-4/2	Szolfézsverseny Törökbálinton	9/7
A népzene megjelenése Bárdos Lajos elemző írásaiban		<b>Kocsis Klára</b>		<b>Tallér Edit</b>	
– 1. rész	10-11-12/6	30 éves a Kodály Énekiskola	4-5/3	Éneklő ifjúság – Kórusünnep a Fasori Evangélikus	
A népzene megjelenése Bárdos Lajos elemző írásaiban		A pesarói hatvány halálára	14-15/6	Templomban	10-11/3
– 2. rész	14-15/7	Hangverseny a Mátyás templomban	7-8/6	<b>Tardy László</b>	
Lelkesedést tanítani... – Dr. Brückner Huba: Egyenes		Hatvan szál ünnepi gyertya	8-9/6	Világbemutató	9/7
úton. Bárdos Lajos élete.		Keszthelyi nagy színes	16-17/6	<b>Tányér József</b>	
Bárdos Lajos Társaság, 2017	11-12-13/2	Még egyszer a Kodály-versenyről	5/7	KÓTA zenei világnapi népzenei koncert és stafétaadó	
<b>Fekete Mariann</b>		Párkai-90: Az élő legenda	3-4/3	ünnepség Püspökladányban	13/6
A Kodály Zoltán Leánykar a neerpelti nemzetközi		<b>Kollár Éva</b>		<b>Tóth Anna</b>	
kórusfesztiválon	7-8/3	XXIV. Piliscsabai Egyházzenei Napok	9-10-11/4	Hárman túl a hatvanon a Budapesti Vándor Kórusban	14-15/2
<b>Fekete Péter</b>		(cikk és köszöntő)		<b>Török Krisztina</b>	
Kodály Zoltán VIII. Magyar Kórusverseny – Ünnepi		Köszöntés a Kodály Zoltán VIII. Magyar Kórusverseny		Kurzuzáró koncerttel búcsúzik az évadtól a Kórus	
megnyitó	4/6	nyitókonzertjén		Spontánusz	9/5
<b>Gárdos Lászlóné</b>		<b>Kovács Mária</b>		<b>Törtély Zsuzsa</b>	
Székelgyűlésen énekelt a Keszthelyi Helikon Kórus	9-10/6	Az örök pedagógus	3/7	Kórusangverseny Pécsen Kodály Zoltán születésének	
<b>Gerzánics Magdolna</b>		ZeneSzó 2017 – XXVII. évfolyam, cikkjegyzék	19/3	135. évfordulóján	8/1
„Ködellik a Mátra” – regionális népzenei találkozó és		<b>Köteles György</b>		<b>Vajna Katalin</b>	
országos citera-zenekari		Ittész Mihály sírkövére	7-8/7	A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Felnttkórusok 28.	
fesztivál Eger, 2018. június 9-10.	10-11/5	Monteverdi a Ferencvárosban, 2018	6-7/5	alkalommal köszöntötték a	
Petőfi a népköltészetben	12-13-14/5	<b>K. Udvari Katalin</b>		Zenei Világnapot	14-15/5
<b>Herényi István</b>		Tehetség gondozás Kodály szellemében a hazai		<b>Varga Evelin</b>	
Szemtől szemben a karnaggal, avagy kórusok hátulné-		közoktatásban	17-18/6	Az örökség életerő	12-13/6
zetben (Bemutakozás és 3. rész)		<b>Lengyel Erzsébet</b>		Tavaszi szél vizet áraszt ...	12-13/7
14-15-16/1		Énekeljen Mindenki! – Kodály: Háry János	11/1	<b>Windhager Ákos</b>	
Szemtől szemben a karnaggal, avagy kórusok hátulné-		<b>Márkusné Natter-Nád Klára</b>		Az Erkel-napok árnyán	
zetben (4. rész) 15-16-17/2		A Zuglói Filharmónia Pastorale-sorozata	7-8-9/4	(Beszélgetés Somogyváry Ákossal)	5-6-7/4
Szemtől szemben a karnaggal, avagy kórusok hátulné-		Éneklő Ifjúság Győrben – 2018. április 19.	5-6-7/3	<b>Zemlényi Katica</b>	
zetben (5. rész)	14-15-16/3	Valaki elment közülünk ... (Bücsú Gál Belától)	12-13/4	Országos karvezetői szakmai nap Székesfehérváron	8-9/2
Szemtől szemben a karnaggal, avagy kórusok hátulné-		<b>Márky Gabriella</b>		*	
zetben (6. rész)	14-15-16-17/4	A Magyar Kodály Társaság hangversenye Pécsen		<b>Cikkíró megnevezése nélküli cikkek</b>	
Szemtől szemben a karnaggal, avagy kórusok hátulné-		Kodály Zoltán születésének 135. évfordulója		2018 kitüntetettjei	2/1
zetben (Befejező rész)	16-17-18/5	alkalmából	8-9/1	2017. évi KÓTA-díjak	3-4-5-6-7/1
<b>Hollós Máté</b>		Kodály nyomában a Felvidéken	7-8/2	Kodály Zoltán VIII. Magyar Kórusverseny – felhívás	17-18-19/1
Így látták Kodályt – a képzőművészek	12-13/1	<b>Mocskonyiné Tallér Edit</b>		Kodály Zoltán VIII. Magyar Kórusverseny – felhívás	17-18-19/2
<b>Horbász Veronika</b>		50 éves a Liszt Ferenc Iskola ének-zene tagozata	13/4	Kodály Zoltán VIII. Magyar Kórusverseny – felhívás	16-17-18/3
A kollégiumi Kántus kárpátaljai kiszállása	11/4	Ünnepi koncert a Zeneakadémián	10/1	Kodály Zoltán VIII. Magyar Kórusverseny – felhívás	17-18-19/4
<b>Hraschek Katalin</b>		2017. december 16-án		„A Magyar Kórusok Napja – 2018” – felhívás	2/5
XXVI. Éneklő Ifjúság szakmai napok és koncertek		<b>Murár Mária</b>		Zenés délelőttök Budapest múzeumaiban – felhívás	11/5
Gyulán	3-4/5	Bücsú Kovács András marosvásárhelyi		Éneklő Ifjúság egy diák szemével	18/5
Ifjúsági Énekkari és Zenepedagógiai Szakbizottság		karnagy-zenetanártól	13-14/1	A Kodály Zoltán VIII. Magyar Kórusverseny	3/6
beszámolója a 2017-es évben végzett munkájáról	4-5-6/5	<b>Nagy Ernő</b>		(Sajtóközlemény)	6/6
<b>Hoffner Tibor</b>		Keszthelyi Helikon, 2018. április 19-21.	7-8/5	Magyar Kórusverseny eredményei	4/7
A Bartók Béla Férfikar Buenos Airesben	15/6	<b>Pribay Borbála</b>		Elhunyt Anker Antal középiskolai ének-zenetanár,	6/7
<b>I.M.</b>		A XX. Europa Cantat fesztivál	10-11/7	karnagy, szaktanácsadó	4/7
Kodály emlékmise	12/1	<b>Sárköziné Pomázi Ágnes</b>		Kodály-verseny – különdíjak	6/7
<b>Józsa Mónika</b>		Népdaléneklési verseny Tatabányán	11/5	Elbűvölő homokfestés a Fidelissima Vegyeskar	19/7
A Pro Urbe- és Harmónia-díjas galántai Kodály Zoltán		<b>Somogyváry Ákos</b>		jótekonysági koncertjén (Sajtóközl.)	
Daloskór tevékenysége		Erkel Emlékév – 2018	16-17-18/7		
a Kodály-évben	4-5-6/2	<b>Szabó Katalin</b>			
<b>Károly Ágnes</b>		Kodály-ünnep, Kőszeg	3-5/4		
Részletes beszámoló a Szőnyi Erzsébet Regionális		<b>Szabó József János</b>			
Szolfézsversenyéről	8/7	Nekrológ egy nagy formátumú zenepedagógus			
<b>Kerekesné Pytel Anna</b>		(Szécsényi Olivér) emlékére	8/5		
XIII. Kodály Szaktábor – Magyarpolány, 2018. február		<b>Szabó Szabolcs</b>			
23-24.	8-9-10/3	Prágában énekelt a Komlói Pedagógus Kamarakórus	11/1		

## Egy kis technika... 138

Nagyon fontos, hogy az *i* hangzó tökéletesen a helyén legyen. Formáns területe a fonetikai szakkönyvek szerint a szájpaddás elülső részén van, közvetlenül a fogak mögött. Aki rendszeresen gyakorol *i* hangzót tartalmazó magánhangzósorokat, (például az Adorján Ilo-  
na által használt sort: á-e-é-ő-í-ű-á) és tudatossá válik benne a magánhangzók szájüregbeli elhelyezkedése, annak hamar kialakul az egyes hangzók helyének érzete is. Igen ám, de sok tényező nehezítheti, hogy egy- egy hangzó a természetes helyén képződjön. Például az előtte lévő mássalhangzó (k, g), vagy mássalhangzó torlódás (pr, szt, szk: söprik, hostias, resurrexit, stb.) nehezítheti az utána következő *i* hangzó képzését. De egy kényelmesnél kissé magasabb fekvésű hangnál, ha azt éppen *i*-vel kell énekelni, és kellő technikai tudás híján erőből hozza ki magából az énekes azt a hangot, akkor az *i* hangzó egész biztosan nem kerül a helyére, hanem hátra csúszik. Vagy az is előfordulhat, hogy a darab szövegének kigyakorolásával nem törődött az énekes (vagy a tanára), csoportnál a karvezető. Ugyanis – végletesen leegyszerűsítve – az éneklés „fent” van, a köznapis beszéd „lent” van. Ha a szöveget nem hozzuk valamilyen módon fel, akkor a magánhangzók, köztük az *i* hangzó is hátul marad, „torokból” jön. Ennek az a következménye, hogy szolmizálásnál például a mi, vagy a ti alacsony lesz, magas hangnál pedig felhangban szegény lesz a szóban forgó hang, vagyis csúnya lesz.

*Hogyan lehet ezen segíteni, az i hangzó helyét tökéletesen eltalálni?*

Úgy, hogy elveszünk a műveletből (*i* hangzó képzése) minden nehezítő, zavaró tényezőt, akár egy rossz beidegzés helytelen mozdulatát is. Vagyis képezünk egy *i* hangzót (ténylegesen!), de teljesen hang nélkül. Az *i* hangzó képzésének a tudása ugyanis ott van az agyban, de az említett zavaró tényezők miatt nem tud létrejönni. Hangtalanul viszont a képzéséhez szükséges mozdulat hiánytalanul megtörténik. Ezután nincs más dolgunk, mint hogy pár másodpercig – a lélegzetvétel idejéig – mozdulatlanul maradni, s utána használni ezt a tökéletes *i*-t, vagyis elindítani az *i*-vel kezdődő szót (Ideje bujdosásimnak). Először prózában, majd ismét néma előkészítés után énekelve. De ha szó közben szereplő *i* hangzót akarunk javítani, akkor a lélegzetvétel után a kérdéses szótaggal kezdjük, prózában, s rögtön kimondatjuk a teljes szót (-simnak/bujdosásimnak; -tívum/captívum).

Mindez könnyen kivitelezhető. A folyamat legnehezebb része a pár másodperces mozdulatlanság, ami napjainkban, amikor szinte állandóan impulzusok érik az embert, minden pillanatban információk bombáznak bennünket, s azokra reagálunk, minden állandó mozgásban van, akkor a belégzésen kívül minden izmunkat, egész testünket nyugalomban tartani: valódi „kihívás”. Legjobb külön gyakorolni ezt is, tudunk-e 2-3 másodpercig abszolút mozdulatlanul maradni. Tessék kipróbálni!



*Dr. Bruckner Adrienne*

### Csoportos és egyéni énekhangképzési ismeretek Bruckner Adrienne: Énekelni jó(l)! c. könyve alapján

2019. első féléve  
Felelős: Dr Vékassy Lászlóné  
Cím: 1052 Budapest Vármegye u. 9.

Tel.: 06/20/353-3764  
E-mail: vekassy@t-online.hu

#### A továbbképzés célja:

- A csoportos énekhangképzés korszerű módszereinek elterjesztése, középpontban az énekhangok kezelésének, fejlesztésének felelősségteljes szemléletével.
- A tanárok egyéni hangképzésének fejlesztése, hangki karbantartás, munkaképesség gondozás.

#### A jelentkezés feltétele: felsőfokú zenei végzettség

**Javasolt munkakörök:** zenepedagógus, ének-zenét tanító tanár, tanító, óvodapedagógus

#### Az ismeretek számonkérésének módja:

- írásbeli beszámoló formájában beéneklési terv készítése adott korosztály számára;
- aktív részvétel kamaraének mini koncerten.

**Foglalkozási órák száma:** 30 óra

#### A továbbképzés ideje 2019. első felében

**tanév közben:** február 16., 23., március 2., 9., 23.

(jelentkezési határidő: febr. 3.)

április 6., 13., május 4., 11., 18.

(jelentkezési határidő: márc. 25.)

**szünetekben:** június 24., 25., 26., 27., július 1., 2.

(jelentkezési határidő: június 10.)

#### A részvételi díj összege:

Csoportos és egyéni hangképzés: 40.000 Forint  
Csak a csoportos foglalkozások: 30.000 Forint  
Csak a csoportos gyakorlati foglalkozások: 10.000 Forint  
**Részvételi díjon felüli költségek:** vidékieknek szállás

#### Helyszín:

Szabolcsi Bence Zeneiskola, Budapest, V. kerület Vármegye utca 9.

A képzés nem akkreditált.

A továbbképzés

- foglalkozik az összes hangképzéssel kapcsolatos pedagógiai kérdéssel (hangképzés szemléletű óravezetés, -kóruspróba, a mutálás problémái),
- tartalmazza a különböző korosztályok beénekléti módszereit, gyakorlatait,

- egyéni (5 óra) hangképzési ismereteket nyújt.

Az előadásokat (17 óra) a gyakorlati mozzanatokról tanultak azonnali csoportos kipróbálása követi (8 óra)

